

”Ett golv och fyra väggar”

- en kvalitativ studie om betydelsen av
idrottshallens utformning i undervisningen

Olivia Jonsson

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete avancerad nivå 81:2013
Läroprogrammet: 2010-2013
Handledare: Bengt Larsson
Examinator: Karin Redelius

”A floor and four walls”

- a qualitative study of the importance of sports
hall design in teaching

Olivia Jonsson

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES
Master Degree Project 81:2013
Teacher Education Program: 2010-2013
Supervisor: Bengt Larsson
Examiner: Karin Redelius

Sammanfattning

Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vilken betydelse idrottshallens utformning har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet i ämnet idrott och hälsa för elever i grundskolan på fem skolor.

- Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen?

Metod

Undersökningen genomfördes med hjälp av metoden kvalitativ intervju på fem skolor i Stockholm. Skolorna kallas i studien för Nordskolan (F-6), Östskolan (F-3), Sydskolans (F-9), Västskolan (F-3) och Centrumskolan (F-9). En lärare i idrott och hälsa intervjuades på respektive skola. Lärarna kallas för Nora, Olga, Siri, Vera och Cissi.

Resultat

Nord-, Syd- och Centrumskolans idrottshall är stor till golvytan, cirka 24x48 meter, och när varje hall delas av med en vikvägg är vardera halva cirka 24x24 meter. Öst- och Västskolans idrottshall är liten till golvytan, cirka 10x10 meter. Nora tycker att Nordskolans hall fungerar bra för undervisningen men hon saknar framförallt att ha de lätta lösa redskapen i ett förråd i anknytning till hallen för att underlätta och göra det mer lättillgängligt. Olga anser att Östskolans hall är bra för de små barnen men hon önskar ändå att ytan skulle vara lite större och rektangulär istället för kvadratisk. Siri älskar Sydskolans idrottshall som också har två andra undervisningssalar intill den stora hallen så som spinningsal och spegelsal. Vera tycker att Västskolans hall är för liten till golvyta då hon undervisar stora elevgrupper, upp emot 30 barn. Cissi gillar Centrumskolans halls form och yta men allt i hallen börjar bli allt för gammalt och slitet.

Slutsats

Det är optimalt med en stor idrottshall med variationsrik inredning. Viktigt är att gruppstorleken på eleverna är anpassad till idrottshallens storlek. Det optimala är om det finns både tunga och lätta lösa redskap i en idrottshall. Andra faktorer påverkar också undervisningen, alltså lärande i hallen, så som bland annat idrottshallens närhet till skogsmiljö samt ett välfungerande schema för elever och lärare.

Abstract

Aim

The study aims to investigate the impact sports hall design has relating learning, play and physical activity in physical education, in five schools, for pupils in primary schools.

- What is the teacher experience concerning how the sports hall works for the education?

Method

The survey was conducted using the method of qualitative interview in five schools in Stockholm. The schools in the study is called: the North school (F-6), the East school (F-3), the South school (F-9), the West school (F-3) and Center school (F-9). One teacher of physical education and health were interviewed at each school. Teachers called Nora, Olga, Siri, Vera and Cissi.

Results

The North school, the South school and the Center school sport hall have large floor areas, about 24x48 meters, and when each hall divided by a folding wall are each half approximately 24x24 meters. The East school and the West school have small floor areas, about 10x10 meters. Nora thinks that the North schools hall works well for teaching in, but that it above all lacks when it doesn't have the easy solving tools in a storage room in connection with the hall to facilitate and make it more accessible. Olga believes that the East schools hall is great for the little kids, but she still would like to have a little larger and rectangular sport hall instead of a squared one. Siri loves the South schools sport hall, which also has two other teaching rooms next to the main hall, a spinning hall and a mirror hall. Vera thinks that the West schools sport hall is too small for floor space where she teaches large groups of students, it can be up to 30 children. Cissi likes the Center schools hall shape and surface but everything in the hall is getting too old and dated.

Conclusions

It is optimal with a large sports hall with varied interior. It is important that the group size of students is tailored to sports hall's size. It is good if there is both heavy and light movable tools in a sports hall. Other factors also affect the teaching, the learning in the sport hall, like sports hall's proximity to the forest environment and the effective schedule for students and teachers.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Bakgrund.....	1
1.2.1 Begrepp.....	3
1.3 Forskningsläge.....	4
1.4 Syfte och frågeställning.....	7
1.5 Teorier.....	8
1.5.1 Läroplansteorin.....	8
1.5.2 Ramfaktorteorin.....	9
2. Metod.....	9
2.1 Metodval.....	9
2.2 Urval.....	10
2.3 Genomförande.....	13
2.4 Reliabilitet och validitet.....	15
2.5 Etiska överväganden.....	16
3. Resultat.....	16
3.1 Idrottshallens utformning med dess lösa redskap.....	17
3.1.1 Nordskolan.....	17
3.1.2 Östskolan.....	17
3.1.3 Sydskolan.....	18
3.1.4 Västskolan.....	18
3.1.5 Centrumskolan.....	19
3.2 Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen?.....	19
3.2.1 Idrottshallens utformning.....	19
3.2.2 Antaganden om elevers åsikter gällande idrottshallen.....	21
3.2.3 Det som läraren saknar i idrottshallen.....	22
3.2.4 Barns lek och fysisk aktivitet i idrottshallen.....	23
3.2.5 Barns rörelsebehov i idrottshallen.....	24
3.2.6 Akustiken i idrottshallen.....	25
3.2.7 Idrottshallens inredning.....	26
3.2.8 Antaganden om elevers åsikter gällande lösa redskap.....	28
3.2.9 Barns lek och fysisk aktivitet med lösa redskap.....	29
3.2.10 Golvlinjernas egenskaper.....	30
3.2.11 Lärarens tolkning av kursplanen i idrott och hälsa.....	32
3.2.12 Att nå målen i kursplanen.....	34
3.2.13 Lösa redskap i undervisningen.....	35

3.2.14 Det viktigaste i en idrottshall	36
3.2.15 Idrottshallens storlek, form och golvlinjens påverkan.....	37
3.2.16 Lärarens olika krav för att kunna göra ett bra arbete	39
3.2.17 Lärarens sämsta respektive bästa idrottshall	41
3.2.18 Den optimala idrottshallen	42
4. Analys och diskussion.....	43
4.1 Resultat och tidigare forskning	43
4.1.1 Olika förutsättningar	43
4.1.2 Trygg och bra miljö.....	44
4.1.3 Golvlinjerna.....	45
4.1.4 Hörseln och rösten.....	47
4.1.5 Skillnader mellan lärare och skolor.....	48
4.1.6 Hall- och gruppstorleken.....	49
4.1.7 De lösa redskapen.....	50
4.1.8 Kursplanen och undervisningen	52
4.1.9 Den optimala idrottshallen	53
4.2 Självkritik	54
4.3 Slutsats	55
4.4 Förslag till fortsatt forskning.....	56
Käll- och litteraturlista.....	58

Bilaga 1 – Litteratursökning

Bilaga 2 - Strukturerad mall

Bilaga 3 - Intervjuguide till lärare

Bilaga 4 - Skiss och bilder Nordskolan idrottshall

Bilaga 5 - Skiss och bilder Östskolans idrottshall

Bilaga 6 - Skiss och bilder Sydskolans idrottshall

Bilaga 7 - Skiss och bilder Västskolans idrottshall

Bilaga 8 - Skiss och bilder Centrumskolans idrottshall

1. Inledning

1.1 Introduktion

Jag har tidigare gjort en intervju- och observationsstudie om hur skolgårdars utformning påverkar barns lek och fysiska aktivitet på olika sätt (Jonsson 2012). Slutsatsen av studien om två skolgårdars utformning blev att det är viktigt med en stor skolgård med variationsrik miljö. Det är betydelsefullt att det finns inspirerande fasta redskap som är utplacerade på skolgården samt lösa redskap för barnen att låna. (Ibid., s. 28) Min tidigare studie av utomhusmiljön på skolor har därför gjort mig nyfiken på att gå vidare med att nu även studera vilken betydelse idrottshallens utformning, och dess lösa redskap, har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet för elever i undervisningen. På grund av vårt kalla klimat i Sverige bedrivs den största delen av den årliga undervisningen i idrott och hälsa inomhus och utifrån det är området aktuellt och intressant både vetenskapligt och praktiskt. Jag har en tanke om att idrottshallens utformning med dess lösa redskap har betydelse och därför vill jag undersöka om så är fallet.

1.2 Bakgrund

I det centrala innehållet för årskurs 1-3 i kursplanen för ämnet idrott och hälsa står det att eleven bland annat ska kunna klättra och sammansätta former i redskapsövningar. I det centrala innehållet för årskurs 4-6 står det att eleven ska kunna; ”sammansätta grundformer i kombination med gymnastikredskap och andra redskap”. (Utbildningsdepartementet 2011, s. 52). När det står något sådant i kursplanen bör det vara självklart att alla skolor ska ha dessa tillgångar så att varje elev har möjlighet att nå målen. Utifrån läroplanens kunskapskrav och det centrala innehållet i idrott och hälsa kan man fråga sig om dagens elever har rätt eller tillräckliga förutsättningar för att kunna klara av ämnet.

Idrottshallens materiella förutsättningar har förändrats radikalt under de senaste årtiondena. I början av 1900-talet saknade 94 procent av landets folkskolor gymnastiksalar. På 1950-talet saknade 60 procent av folkskolorna fortfarande idrottshallar. Det var mestadels ekonomiska orsaker till att utvecklingen gick så pass långsamt framåt. (Sandahl 2004, s. 49 & 57) Mellan åren 1944-1955 användes skolgården till idrott/ lek och mellan åren 1979-1995 användes skolgården till undervisning och fritidsaktiviteter (Lindholm 1995, s. I-56 f). Under perioden

1950-1980 byggdes 51 gymnastik- och idrottshallar i Stockholm. År 1970 var problemet nästintill löst då 91 procent av landets skolor hade tillgång till gymnastiksal i idrottsundervisningen. (Sandahl 2004, s. 49 & 57) Tillgången till redskap i undervisningen i idrottshallen har i princip varit lika problematisk som lokalfrågan varit genom åren (Ibid., s. 50 f). Annerstedt (1995, s. 236) förklarar att redskapsgymnastiken har haft en lång tradition i Sverige och att den har gått igenom en positiv förändring både användningsområdet samt redskapskonstruktionen för skolan. Han menar att med en lång inomhusperiod i Sverige ger redskapen idrottslärarna utmärkta möjligheter till varierande aktiviteter.

Ämnet idrott och hälsa har under större delen av 1900-talets senare del haft en jämn tidstilldelning på schemat i skolan då tre 40 minuters lektioner varit snittet per vecka. I dagens skola har de flesta grundskolor i genomsnitt 90-100 minuter idrott och hälsa per vecka. (Sandahl 2004, s. 56 f)

Lärandeperspektivet handlar bland annat om hur läraren lär ut och vad eleverna lär sig i idrottshallen, alltså lärande i hallen. Idrottsforskaren Lars-Magnus Engström (2002, s. 20) förklarar att "En god pedagogik innebär för de flesta en person som är skicklig i att undervisa. Denna kunskap, som lärare vinner efter år av erfarenheter och reflexioner över sin praktik, brukar kallas tyst kunskap eller förtrogenhetskunskap; en kunskap som erövrats erfarenhetsmässigt, i det praktiska handlandet. En sådan kunskap är ömsesidig i ett framgångsrikt undervisningssammanhang." Engström har benämnt sex olika praktiker som ofta förekommer inom barnidrotten som är *Tävling och rangordning*, *Fysisk träning*, *Lek och rekreation*, *Friluftsliv*, *Färdighetsinlärning* samt *Fysisk utmaning och äventyr*. Idrottsläraren kan utsätta sina elever i dessa olika praktiker och då förändras lektionens innehåll beroende på vilken praktik som används. (Ibid., s. 271 ff)

Lärare i idrott och hälsa kan undervisa sina elever både inomhus och utomhus. Att undervisa inomhus kan till exempel vara i en idrottshall eller i ett simbadhus. Utomhusplatser för undervisningen kan till exempel ske i en skog, på en friidrottsplats eller på en isbana. Läraren kan välja på många olika undervisningsarenor men denna studie ska dock handla om undervisning i idrottshallen.

1.2.1 Begrepp

Nedan följer begrepp som definierats. Dessa begrepp tror jag är vanliga ord som kommer att återkomma i min studie. Begreppen underlättar förhoppningsvis för läsaren att förstå innebörden av dessa.

Idrottshall/ hall/ gymnastiksal – Svenska skolordlistan som är utarbetad av svenska akademien och svenska språknämnden har följande definition av idrottshall; ”Stor byggnad där man håller på med idrott” (Rudebeck 2005, s. 352). Jag använder även orden hall och gymnastiksal som har samma innebörd som ordet idrottshall.

Lek och fysisk aktivitet – Björklid (2005, s. 126) lyfter fram forskaren Lene Schmidts åsikter om att övergången mellan lek och fysisk aktivitet är flytande eftersom barns lek sker med hela kroppen. Schmidts menar att det är vanskligt att skilja mellan lek och fysisk aktivitet. Svenska skolordlistan förklarar ordet lek; ”något som man gör för att ha roligt” (Rudebeck 2005, s. 469).

Aktivitet – I svenska skolordlistan står det följande; ”det att vara aktiv (att man håller igång och gör saker)” (Ibid., s. 8). Med ordet aktivitet menar jag även barnens lek och rörelse under lektionen i idrottshallen.

Elever/ barn – I min studie använder jag mig av begreppen elever och barn. Dessa två begrepp avser skolbarn i årskurs F-9.

Lösa redskap/ lösa föremål – I min studie använder jag mig av begreppen lösa redskap och lösa föremål. Dessa två begrepp avser olika redskap som eleverna använder i aktiviteter under lektionen i idrottshallen. Redskapen kan till exempel vara hopprep, bollar, rockringar, plintar, bänkar och tjockmattor.

Inredning/ fasta redskap – Dessa två begrepp har samma innebörd i denna studie. Inredning och fasta redskap är till exempel bommar, lianer och ribbstolar inne i idrottshallen.

Ljudnivå och bakgrundsljudnivå – Det som påverkar hur väl man hör i ett klassrum beror dels nivån på bakgrundsljudet i förhållande till talarens röst, alltså signal till brusnivå (SNR), samt

av hur ljudet beter sig i rummet, till exempel studsar, absorberas och sprids. Ljudnivåns medelnivå vid normalt tal är ungefär 60 dB på en meters avstånd från talaren. Om bakgrundsljudnivån ökas så höjs rösten och om talaren skriker kan röststyrkan nå ungefär 85 dB. Skillnaden mellan talarens röst och bakgrundsljudnivån ska helst vara minst 10-15 dB vid tillfällen där man ska lära sig nya saker. (Löfgren 2011)

1.3 Forskningsläge

De forskningsområden som berörs i denna studie handlar om lärande, lek och fysisk aktivitet i förhållande till fasta och lösa redskap samt fysisk miljö. Här presenteras tidigare forskning på området.

Björn Sandahl (2004) har skrivit kapitlet *Ett ämne för vem? Idrottsämnet i grundskolan 1962-2002* i boken MELLAN NYTTA OCH NÖJE Bilder av ämnet idrott och hälsa. De materiella förutsättningar, så som till exempel lokaler, har genom åren påverkat idrottsundervisningens innehåll. Relationen mellan huvudmoment och lokaltillgång året 1968 visar att andelen undervisningstid var störst hos bollspel, gymnastik och friidrott medan skridskoåkning och simning var betydligt mindre på schemat. ”De moment som krävde avancerad utrustning förefaller ha hamnat i bakgrunden medan de huvudmoment som endast krävde tillgång till en gymnastiksal eller en idrottsplats genomgående fick mycket större plats på schemat”. (Ibid., s. 59 f) Att läroplanerna och kursplanerna inte haft någon direkt inverkan på de moment/aktiviteter som genomfördes under lektionerna genom åren är uppenbart men statsmakten hade däremot större påverkan på ramfaktorerna som till exempel tidstilldelningen. Läroplanen i idrott och hälsa kan knappast användas för att tala om för skolan vad den får göra men den kan däremot användas till att tala om för skolan vad den inte får göra. (Ibid., s. 65)

Pia Björklid (2005) har skrivit boken *Lärande och fysisk miljö* som är en kunskapsöversikt om samspelet mellan lärande och fysisk miljö i skola. Hon lyfter fram forskning inom området den fysiska miljöns betydelse för lärandeprocesser. Enligt Björklid (Ibid., s. 21) kommer ofta lokalerna i skymundan vid planering och utvärdering av den pedagogiska verksamheten för barn. Det är sällan reglerat i skollagen och läroplaner då det ibland står att lokalerna ska vara ändamålsenliga (Ibid., s. 24). ”Många skolbyggnader är inte anpassade efter nuvarande läroplaner utan snarare lämpade för tidigare förmedlingspedagogik.” (Ibid., s. 12). Hon menar

att det finns en outtalad uppfattning som är att en bra pedagog kan göra ett bra arbete oavsett hur lokalerna ser ut (Ibid., s. 21). Björklid (Ibid., s. 11 ff) förklarar att; ”Den fysiska miljön har betydelse för utveckling men också för hur barn och unga utvecklar en identitet i relation till platsen. Laddningar av platsidentitet beror på samtliga kvaliteter i den fysiska miljön och dess mera specifika egenskaper som t.ex. tillgängligt rum, belysning, luftkvalitet, buller osv.”. Forskning om fysisk miljö inomhus fokuseras till miljöns begränsningar då pedagoger ser färre restriktioner i utemiljön än inomhusmiljön. Det som är viktigt för samspelet mellan fysisk miljö och barns lek är tillgång till mycket löst redskap, både inom- och utomhus.

Budgetnedskärningar hos skolor skapar problem då storlekarna på klass och grupp ökar vilket bidrar till att lokalerna blir opraktiska och inte funktionella. Problem som orsakar skador hos barn och vuxna ökar i skolorna och det som har samband med fysisk miljö är bland annat bristande underhåll, olämpligt underlag, ofunktionella idrottshallar, smutsiga omklädningsrum och illaluktande duschar. Även fuktskador, mögel och bristfällig ventilation är problem.

Fallstudien *Buller i barn och ungdomsmiljöer*, som är gjord av Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Skövde kommun, visar att lektioner i idrottshallen är ett problemområde. Höga ljudnivåer har uppmätts, både höga ekvivalenta och höga maximala värden, vilket innebär att lärarna i ämnet idrott och hälsa är en utsatt grupp med risk att få hörselskador. (Schäder 2003, s. 6) I en studie gjord av Ryan & Mendel (2010, s. 71 f) förklaras att akustikförhållandena i idrottshallar är betydligt högre än i vanliga klassrum. De har kartlagt och undersökt bakgrundsljudet i ett flertal idrottshallar i Florida, USA, och därmed jämfört det med amerikanska riktlinjer. Resultatet visar att de flesta undersökta idrottshallar överstiger den rekommenderade bakgrundsljudnivån på 40 dB. Författarna anser att nivåerna är oroväckande och har troligen en skadlig inverkan på elevernas inlärning (Ibid., s. 77 f). Pär Lundquist (2003) har skrivit avhandlingen *Buller i klassrum - Exponering och subjektiva effekter bland elever*. Avhandlingen är forskningsresultat som visar på bullrets negativa effekter på hälsa, prestation, beteende och subjektiv respons i skolmiljön. Han menar att med avseende på den växande oron över kunskapsnivån hos dagens elever har vi knappast råd att ignorera betydelsen av en god ljudmiljö för att uppnå skolans målsättning. Om antalet elever fördubblas, i ett vanligt klassrum, ökar ljudnivån med 3 dB men det finns en gräns där en ökning av antalet elever inte längre drar upp ljudnivån (Ibid., s. 43). I en studie gjord av Lundquist, Holmberg, Burström och Landström (2003, s. 1297) visar att höga ljudnivåer kan leda till röstproblem hos läraren för när ljudnivån ökar måste läraren höja rösten vilket i sin

tur leder till att elever höjer sina röster. När bakgrundsljudnivån är över 40 dB ökar röstens ansträngningsgrad.

Åsa Liljekvist (2012) har skrivit doktoravhandlingen *Rum för rörelse Om kroppens bildning och utbildning i skolans gymnastiksal*. Boken handlar om det fysiska rummet i relation till kroppens bildning och utbildning. Hon skriver att;

I de undervisningslokaler som har en ”färdig form” som uttrycker vissa ramar för verksamheten har urvalet till viss del redan gjorts av arkitekter och byggnadsingenjörer som inte har någon inblick i ämnet idrott och hälsa. Den situation som läraren i dessa lägen ställs inför är att arbeta efter kursplanens anvisningar utifrån de aktuella rumsliga förutsättningarna, vilket inte alltid är så lätta att förena med varandra. När rummet har en öppen utformning flyttas ansvaret för urvalet till läraren, som är den bäst kan tolka kursplanen och sätta den i relation till den enskilda skolans förutsättningar som elevgrupper, tidmässiga ramar och så vidare. (Ibid., s. 175)

Liljekvist (2012) har utgått från lärarperspektivet i sin doktorsavhandling. Hon använde sig av ett diskursanalytiskt angreppssätt där hon visar hur rum och tal tillsammans konstruerar kroppsrörelse. Något som hon anser framträder mycket tydligt utifrån sina resultat är tanken om kroppsrörelse som tävling och prestation. Detta på grund av att bollsporter dominerar trots att det inte överensstämmer med kursplanen. Även att spelplanen hela tiden är närvarande genom golvlinjer som markerar var eleverna får springa och till exempel basketkorgar som visar att två lag ska spela mot varandra. Hon tycker att det blir problematiskt eftersom det är svårt att förena med skolans kunskapsuppdrag. Enligt kursplanen är idrott och hälsa ett kunskapsämne där man ska öva och utveckla sina kroppsliga förmågor och det försvinner i tävlingsdimensionen för där är det resultat som räknas.

Björn Sandahl (2005) har skrivit avhandlingen *ETT ÄMNE FÖR ALLA? Normer och praktisk i grundskolans idrottsundervisning 1962-2002*. Den tar avstamp i den ständigt aktuella debatten om läro- och kursplanernas betydelse för skolans undervisning. Författaren fokuserar på hur idrottsundervisningen har beskrivits i läro- och kursplaner och vad undervisningen under samma period innehållit. Författaren berättar hur idrottslärarens syn på ämnet har förändrats över tid och även hur man valt att tolka läroplanerna. Boken tar också upp problematiken kring de praktiska förutsättningarna för ämnet som funnits och finns även i dag och hur de tenderar att styra ämnesinnehållet. Han förklarar att den mest grundläggande frågan för historievetenskapen handlar oftast om förändring eller kontinuitet över tid. Därför

är utgångspunkten för analysen av relationen mellan normativa och den praktiska nivån nämligen tidsaspekten. Utifrån det skapas ytterligare analytiska redskap. Författaren arbetar med två analytiska utgångspunkter, en så kallad analysram, som är; en för att analysera idrottsämnet på de båda nivåerna samt en för att förklara likheter och skillnader nivåerna emellan. Sandahl vilar sig delvis på Lars Magnus Engströms teorier. Sandahl (Ibid., s. 210 f) förklarar att idrottshallens golv har oftast linjer som markerar bollplaner för diverse bollsporter och han kallar det en ”läroplan i linjer”. Han menar att idrottshallar linjer på golvet inspirerar enbart till bollsporter och olika gymnastikövningar. Han säger att idrottshallen har en sorts dold agenda som tydligt visar idrottsläraren och eleverna vilka aktiviteter som uppmuntras under lektionerna, nämligen bollspel. Liljekvist (2012, s. 175) säger att läraren inte nödvändigtvis behöver använda golvlinjerna i idrottshallar för bollspel utan kan istället användas för till exempel träning av kroppens motoriska förmågor eller upplevelse av rörelse. Idrottshallens golvlinjer kan användas till vad som helst men då krävs det en stor vilja och öppenhet hos läraren för otraditionella sätt att undervisa och även nytänkande och kreativitet hos läraren. Liljekvist (Ibid., s. 174) berättar att i dagens kursplan för grundskolan, Lgr 11, för ämnet idrott och hälsa ger ett mycket svagt stöd för en vanligt förekommande användning av idrottshallar. Undervisningen bedrivs till största del i salar anpassat för bollspel. I kursplanen kan man koppla ihop aktiviteten bollspel i form av det allmänna begreppet ”spel och idrotter” för elever i årskurs 4-9. Liljekvist (Ibid., s. 88-91) berättar att idrottshallar kan antingen vara traditionella eller otraditionella. Traditionella idrottshallar är hallar med linjer för de traditionella bollspelen; basket, innebandy, badminton, volleyboll och handboll. Otraditionella idrottshallar är hallar som till exempel är rund till formen med endast några få linjer markerade på golvet som inte är förknippad med någon speciell bollsport eller en kvadratisk hall med otraditionella golvlinjer i form av en stor vit kvadrat indelad i fyra delar. Tävlings och prestation utmanas i de hallar där linjerna antingen saknas helt eller där linjerna finns men inte markerar spelplaner för olika idrottsgrenar.

1.4 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vilken betydelse idrottshallens utformning har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet i ämnet idrott och hälsa för elever i grundskolan på fem skolor.

- Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen?

1.5 Teorier

1.5.1 Läroplansteorin

Göran Linde (2012) skriver i sin bok *Det ska ni veta! En introduktion till läroplansteorier* om läroplanernas tre så kallade arenor: formulerings-, transformerings- och realiseringsarenan. Dessa tre begrepp kan kortfattat förklaras genom att under formuleringsarenan avgör undervisningens innehåll, under transformeringsarenan omformas och planeras innehållet till konkret undervisning och under realiseringsarenan genomförs den konkreta undervisningen. ”Läroplansteori handlar om vad som väljs ut som giltig kunskap att lära i skolan och vilka mekanismer som verkar på skilda nivåer i systemet för att vissa innehåll lyfts fram” (Linde 2012, s. 100).

Enligt Lundgren och Andresson (1996) definierar läroplansteori enligt följande;

Läroplansteori, teorier kring mål, urval av innehåll, organisering av innehåll och förmedling av innehåll. I den klassiska pedagogiska litteraturen kring pedagogikens mål och medel görs en åtskillnad mellan läroplansteori och didaktik. Termen läroplansteori är en direkt översättning från *curriculum theory*. Det finns två typer av läroplansteorier. Den första är teorier med ett förklarande syfte. Sådana teorier vill klarlägga hur föreställningarna om utbildningens mål, urval av innehåll, organiserande av innehåll och förmedling av innehåll uppkommit. Den andra typen är normativt inriktade teorier, vilka syftar till att förklara varför utbildningen skall ha ett visst mål, varför ett visst urval skall göras, varför innehållet skall organiseras på ett bestämt sätt och hur undervisningen skall utformas. (Lundgren & Andresson 1996, s. 380 f)

Läroplansteorin ger mig redskap för att analysera och tolka resultatet i slutet av min studie. Jag upplever att dagens kursplan i idrott och hälsa inte är så detaljerad skriven, alltså att det inte står exakt vad undervisningen ska innehålla. Därför tror jag att transformeringsarenan ser mycket olika ut mellan lärare i dagens samhälle. I slutändan är det antagligen alltid lärarens tolkning av kursplanen som tar sig uttryck i praktiken. Därför är det intressant att höra informanternas svar om deras val och tolkning av kursplanen och hur det formas i undervisningen i idrottshallen.

1.5.2 Ramfaktorteorin

Enligt Lundgren och Andresson (1996) definierar läroplansteori enligt följande;

Ramfaktorteori, teori utarbetad av Urban Dahllöf och vidareutvecklad av Ulf P Lundgren.

Teorin utgår från att undervisningsprocessen kan förstå utifrån de begränsningar som framför allt tid och organisation ger. Sambanden mellan rammar process och resultat kan inte förstås som en enkel orsak-verkan-kedja. Dahllöfs första formulering av teorin gjordes 1967. (Lundgren & Andresson 1996, s. 498)

Det finns olika ramfaktorer så som till exempel tid, utrustning och antal elever osv. och dessa fysiska rammar begränsar lärarens handlingsutrymme. Det finns även reglerande rammar så som till exempel betygssystemet. Ramfaktorteorin är alltså den tradition i läroplansforskning där resultat, undervisningsförlopp och begränsade yttre betingelser studeras i relation i förhållande till varandra. Fysiska förutsättningar påverkar val av aktivitet i undervisningen och möjligheten för eleverna att därmed klara målen i läroplanen för idrott och hälsa. (Linde 2012, s. 17 f) Ramfaktorteorin kan beskrivas förenklat enligt denna modell; "Ramar → Process → Resultat". (Lindblad m.fl. 1999, s. 98)

I min studie anser jag att ramfaktorteorin berör mitt val av ämne. Jag använder ramfaktorerna så som till exempel lokal, utrustning och antal elever i min intervjuguide till lärarna samt till min kommande analys/ diskussion i slutet av studien.

2. Metod

2.1 Metodval

Detta är en kvalitativ undersökning och jag har då använt mig av kvalitativ intervju som metod. Valet av metod bör utgå från frågeställningen (Hassmén & Hassmén 2008, s. 264). Vid användandet av kvalitativa metoder försöker man få en djupare förståelse av det som studeras och många gånger med ett litet urval personer (Björndal 2009, s. 23). Jag ville grunda studiens resultat genom att få höra lärares synpunkter.

Undersökningarna genomfördes på fem skolor i Stockholm och jag intervjuade en lärare i idrott och hälsa på varje skola. En intervju förmedlar kunskap, åsikter, upplevelser, attityder, värderingar och erfarenheter (Krag Jacobsen, 1993, s. 10). Den kvalitativa intervjun innebär

att få den intervjuade att ge så uttömmande svar i så stor utsträckning som möjligt (Johansson & Svedner 2010, s. 31). Det finns nackdelar med intervju som metod, dels att intervjuaren i princip alltid kan påverka respondenten och att transkribera intervjuerna är tidsödande. Transkriberingen från intervjuinspelningarna brukar ta två till fem timmar per 30 minuters inspelning av intervju. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 259 f) Intervju är även svårt att utföra anonymt i praktiken (Ibid., s. 254). Intervjuer kan vara strukturerade och hårt styrda vilket innebär att denna typ av intervju är lik metoden enkät/ frågeformulär. Skillnaden mellan metoderna är att i en intervju besvaras frågorna muntligt istället för skriftligt i enkäter. (Ibid., s. 252) Genom enkäter får man en bred men ytlig kunskap om ett stort område (Ibid., s. 229). Jag tror att om jag skulle ha haft behovet av att få veta en stor grupp människors åsikter och tankar om mitt ämne hade antagligen enkäter varit en effektiv och bra metod att bruka för då hade jag på kort tid nått ut till många personer. Fördelarna med metoden intervju är att kontakten med informanten är personlig då jag kan uppfatta känslor och uttryck. Jag gillar att det finns möjlighet för mig att ställa spontana följdfrågor då jag kanske vill veta mera eller om jag inte förstår något. Jag anser att intervju är en passande metod till min studie på grund av att jag inte behövde nå ut till många lärare. Jag skulle även ha kunnat fråga/ intervju ett barn per idrottslektion. Problemet med att intervju barn är att jag måste ha målsmans godkännande och faran är då att arbetet hade blivit för omfattande och omständigt.

2.2 Urval

Jag valde att göra undersökningen på fem skolor där eleverna går i grundskolan. Alla skolorna ligger i Stockholm. Den första skolan ligger i norra delen av Stockholm, den andra skolan ligger i östra delen av Stockholm, den tredje skolan ligger i södra delen av Stockholm, den fjärde skolan ligger i västra delen av Stockholm och den femte skolan ligger i centrala Stockholm. Därför väljer jag att kalla skolorna för Nordskolan, Östskolan, Sydskolan, Västskolan och Centrumskolan. På Nordskolan (F-6) går det cirka 250 elever, på Östskolan (F-3) går det cirka 200 elever, på Sydskolan (F-9) går det cirka 500 elever, på Västskolan (F-3) går det cirka 150 elever och på Centrumskolan (F-9) går det cirka 700 elever. Bekvämlighetsprincipen är en vanlig och praktisk metod att bruka vilket betyder att använda sig av det som finns nära till hands (Troost 2005, s. 120). Därför kontaktades två skolor där jag tidigare haft min verksamhetsförlagda utbildning. Den tredje idrottshallen valdes på grund av att den ligger geografiskt nära mitt boende för bekvämlighetens skull. Den fjärde och den

femte skolan valde jag ut av en slump. Jag ville göra mina undersökningar på skolor där två eller tre idrottshallar är ”stora” och två eller tre idrottshallar som är ”små” och därför vägde även detta in i mitt val av idrottshallar. Det blev slutligen tre idrottshallar som är stora till ytan och två idrottshallar som är små till ytan.

Lärarna i idrott och hälsa intervjuades på varje skola. Jag hade även i åtanke att intervjua just lärare i idrott och hälsa för att jag själv går lärarutbildningen för idrott och hälsa och därmed snart är klar med utbildningen. De fem lärarna är kvinnor i olika åldrar. Läraren på Nordskolan väljer jag att kalla för Nora (34 år), läraren på Östskolan väljer jag att kalla för Olga (53 år), läraren på Sydskolan väljer jag att kalla för Siri (54 år), läraren på Västskolan väljer jag att kalla för Vera (63 år) och läraren på Centrumskolan väljer jag att kalla för Cissi (56 år). Jag utförde en intervju med varje lärare om hur de upplever att idrottshallen fungerar för undervisningen. I mitt framtida yrkesliv vill jag arbeta med barn i grundskolan och därför ansåg jag det som relevant att undersöka barn som går i just årskurs F-9 till denna studie.

Nora är lärare i idrott och hälsa samt hemkunskap. Hon har varit aktiv som lärare i idrott och hälsa i sju år och har hittills arbetat på Nordskolan i en månad där hon undervisar elever i årskurserna F-6. Gruppstorlekarna hos de mindre barnen (år F-3) är 22 elever och de äldre barnen (år 4-6) är 25 elever på lektionerna i idrott och hälsa. Årskurs F och 1 har bara 40 minuter idrott per vecka. Årskurs 2 och 3 har 80 minuter per vecka, två stycken 40 minuters, och mellanstadiet har 100 minuter per vecka, en 40 minuters plus en 60 minuters. Undervisningen bedrivs mestadels inomhus i idrottshallen, ungefär 70 % inne under året och 30 % ute under året, där de är utomhus mestadels innan och efter sommaren.

Olga är lärare i idrott och hälsa samt matematik. Studerat på GIH och gick inriktning friskvård och hälsa och blev klar 1987. Hon har arbetat fem år på Östskolan och innan dess har hon arbetat med lite allt möjligt. Hon har arbetat 20 år inom friskvård och hälsa på företag, som högstadielärare ett tag, på posten i 15 år och drivit ett eget bolag i fem år. Olga undervisar barn i årskurserna 1-3 i ämnet idrott och hälsa där gruppstorleken i idrottshallen är 16-18 elever. På schemat har varje klass har 90 minuters undervisningstid per vecka, där varje klass har två 45 minuters lektioner per vecka. Olga anser dock att eleverna har två stycken 60 minuters lektioner då hon har barnen i 60 minuter per gång för eleverna byter om på ”2 röda

sekunder”. De första åtta till tio veckorna på hösten är barnen i årskurs 2 och 3 på Östskolan utomhus och ett antal gånger med årskurs 1 på jogging och friluftsdagar. På våren efter påsklovet fram till sommarlovet är alla klasser utomhus då regeln kläder efter väder gäller. Skolan har bra närmiljö så som skog, grusplan och skolgård.

Siri är lärare i idrott och hälsa sedan år 1984. Hon har arbetat sedan 1985 på Sydskolan där hon undervisar årskurserna 1-9. Undervisningsgrupperna är helklass, cirka 25-30 elever. I några klasser är det endast 16 elever på grund av att många andra skolor runt omkring lockar elever och är attraktiva och då söker sig vissa elever bort från skolan och tappar då elever. Undervisningstiden för lågstadiet är 80 minuter per vecka, två stycken 40 minuters lektioner, och mellan- och högstadiet är 100 minuter per vecka, två stycken 50 minuters lektioner. Angående undervisningstiden i idrottshallen gentemot utomhus under året så är de utomhus cirka fyra veckor på hösten, två veckor orientering, en vecka friluftsliv med utevistelse/ utelek och en vecka skridskor. De är utomhus cirka sex veckor på våren, två veckor friluftsliv med utevistelse/ utelek om snö/ is eller livräddning samt friidrott och andra utomhusaktiviteter. Resten av undervisningen är inne i någon av de olika undervisningslokalerna, stora hallen eller spegelsalen alt. rummet med spinning-cyklar.

Vera är lärare i idrott och hälsa sedan 1976. Arbetat på Västskolan sedan den var nybyggd år 1995. Nu är det år F-3. Gruppstorleken på idrottslektionerna är 25-28 barn där varje klass har 120 minuter per vecka, två stycken 60 minuters lektioners lektioner. Undervisningen bedrivs utomhus under hela maj och juni samt hela augusti och september. Resten av tiden är de inomhus.

Cissi är lärare i idrott och hälsa samt matematik. Arbetat 35 år inom idrott och hälsa och lite inom matematik. Hon har jobbat i 6 år på Centrumskolan. Just nu undervisar hon barn i årskurs 1, 2, 3, 5 och 6 i idrott och hälsa. Gruppstorleken på idrottslektionerna är 20-30 elever. Undervisningstiden för lågstadiet är 90 minuter per vecka, två stycken 45 minuters lektioner, och mellanstadiet är 100 minuter, två stycken 50 minuters lektioner, per vecka. Årskurs 8 och 9 har 3x50 minuter och årskurs 7 har 100 min per vecka. Undervisningen bedrivs ungefär hälften inomhus och hälften utomhus. Vår och höst är de utomhus sedan är de inomhus oktober och november. På vintern är de utomhus, någon lektion varannan vecka.

2.3 Genomförande

Först kontaktades lärarna i idrott och hälsa via mail på respektive skola då jag informerade om min undersökning och fick deras medgivande. Jag utförde fyra undersökningar under samma vecka, två undersökningar på tisdagen och en under onsdagen och den fjärde under fredagen. Den femte och sista undersökningen gjordes på måndagen veckan därpå. De material som behövdes till undersökningarna var strukturerad mall, skrivblock, penna, kamera, intervjuguide och ljudinspelare till intervjuerna.

Vid skapandet av intervjuguiden (se bilaga 3) utgick jag från mitt syfte och min frågeställning. Till en början läste jag in mig på litteratur om hur man kan skapa en intervjuguide. Därefter försökte jag komma på frågor som gjorde att jag fick svar på frågeställningen. När jag valt ut de frågor som jag tyckte var bäst grupperades frågorna så att guiden fick en röd tråd. Frågorna grupperades in under följande rubriker; ”Bakgrund”, ”Idrottshallens utformning”, ”Idrottshallens inredning (lösa redskap/ föremål och golvlinjer)”, ”Kursplanen i idrott och hälsa” samt ”Lärarens perspektiv, tankar och åsikter”. När jag ansåg att intervjuguiden var klar bad jag familjemedlemmar och min handledare att kommentera guidens innehåll och upplägg. Handledaren poängterade att det är viktigt att ha ett lärandeperspektiv, alltså lärande i hallen, i åtanke vid intervjutillfället senare. Jag utförde individuella intervjuer med lärarna där svaren spelades in.

När jag skapandet den strukturerade mallen (se bilaga 2) gjorde jag ungefär samma tillvägagångssätt som skapandet av min intervjuguide. Den strukturerade mallen innebär att jag tar foton inne i idrottshallen, ser vilka mått hallen har, ritar/ skissar av hallen och skriver upp vilka lösa redskap som finns tillgängliga för undervisningen inomhus.

Under tisdagen besökte jag Östskolan. Klockan 8.00 besöktes idrottshallen och följde den strukturerade mallen. Därefter intervjuades läraren Olga. Senare på tisdagen besökte jag Nordskolan. Klockan 11.30 besöktes idrottshallen och klockan 12.00 intervjuades Nora. På onsdagen samma vecka besökte jag Västskolan klockan 13.30–15.00. På fredagen besöktes Sydskolan klockan 12.30 och under måndagen därpå var jag på Centrumskolan klockan 14.00.

Jag utförde undersökningarna på samma sätt på alla de fem skolorna. Jag kontrollerade alltid först idrottshallen enligt den strukturerade mallen och intervjuade därefter. En tanke med att göra intervjun efter mitt besök i hallen var att jag skulle få kunskap och en inblick om idrottshallen före intervjun så att inte informanten hade möjlighet att kunna försköna situationen. Jag kunde alltid ställa följdfrågor om jag kände mig konfunderad av deras svar vilken var bra. Därför är det bra att först kartlägga idrottshallen med dess fasta och lösa redskap på skolan och därefter intervju idrottsläraren på skolan för att lättare kunna ställa följdfrågor, enligt mig. Innan intervjuerna berättade jag mitt syfte och min frågeställning för lärarna samt att intervjun ska ha ett lärandeperspektiv, lärande i hallen. Jag gjorde stödanteckningar på papper löpande under intervjuerna. Detta för att komma ihåg vad informanterna sagt och för att ge informanterna utrymme att tänka i lugn och ro. När jag inte förstod informanternas svar ställde jag följdfrågor. Intervjun med Nora varade i ungefär 20 minuter, intervjun med Olga varade i ungefär 60 minuter, intervjun med Siri varade i ungefär 50 minuter, intervjun med Vera varade i ungefär 35 minuter och intervjun med Cissi tog ungefär 45 minuter. Intervjuernas längd beror på olika faktorer, enligt mig. När jag intervjuade Olga, Siri, Vera och Cissi hade vi gott om tid och det blev aldrig stressigt. Intervjun med Nora var däremot lite stressig vilket innebar att den intervjun kanske inte blev lika uttömmande som de andra. Jag intervjuade Nora på hennes lunchrast mellan två av hennes lektioner i idrott och hälsa. Under intervjun skulle hon äta och samtidigt hålla koll på alla barnen i matsalen. I efterhand hade det varit bättre att utföra intervjun i slutet av dagen då hon inte hade några mer lektioner att undervisa.

Jag bearbetade data löpande efter undersökningarna och alla intervjuer transkriberades. Informationen från besöken i de olika idrottshallarna valde jag att presentera under första huvudrubriken i resultatdelen. Svaren från intervjuerna valde jag att presentera under den andra huvudrubriken i avsnittet resultat som även är studiens frågeställning. Den första huvudrubriken heter; Idrottshallens utformning med dess lösa redskap och den andra huvudrubriken heter; Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen? Första huvudrubrikens underrubriker är Nordskolan, Östskolan, Sydskolan, Västskolan och Centrumskolan. Andra huvudrubrikens underrubriker är 18 stycken till antalet. Underrubrikerna skapades för att gruppera resultatet på ett logiskt sätt samt göra det lättare för läsaren att förstå studien. Allt material från besöken i idrottshallarna presenteras men lite resultat från intervjuerna valde jag att inte ha med i resultatdelen. Svaren på fråga 1, 2, 3, 4

och 5 i intervjuguiden var inte relevant material till att besvara frågeställningen. Frågorna handlar om lärarens bakgrund och annan information om undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Svaren på fråga 1, 2, 3 och 4 finns i metoddelen under rubriken Urval. Jag tror att de fem första frågorna var bra att ha med för att dels få in informationen men också att frågorna var bra för lärarna att ”värma upp” med inför kommande frågor.

2.4 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet betyder tillförlitlighet (Johansson & Svedner 2010, s. 83). ”Frågan om intervjuarens reliabilitet ställs ofta inom intervjuforskning” (Kvale & Brinkmann 2009, s. 200). Reliabilitet hänför sig till resultatets konsistens och behandlas ofta i relation till frågan om ett resultat kan reproduceras vid andra tidpunkter och av andra forskare. Det handlar också om ifall intervjupersonerna kommer att förändra sina svar under en intervju samt ifall de kommer att ge olika svar till olika intervjuare. (Ibid., s. 263) Jag tycker att denna undersökning kan revideras av andra. Jag tror dock att resultatet kan bli annat beroende på till exempel vilka idrottshallar som undersöks eftersom idrottshallarnas utformning med dess fasta och lösa redskap kan se annorlunda ut än i denna studie. Materialet från alla intervjuer har samlats in på samma sätt. Jag bedömer att frågorna i intervjuguiden är välformulerade och ger svar på frågeställningen. Jag upplevde dock i efterhand att vissa frågor i intervjuguiden var lika varandra och därför kunde vissa frågor ha slagits ihop istället för att vara åtskilda. Ibland kom vissa lärare in på frågor som jag tänkte ställa senare under intervjun, vilket bidrog till att det ibland blev lite ”kaka på kaka”. Jag gillar dock att ha många frågor när jag intervjuar istället för att kanske ha tre stora frågor utan underfrågor. Kvale och Brinkmann (Ibid., s. 201) skriver om emotionella aspekter av samtalet/ intervjun som till exempel ”fnittrar”, ”spänd röst”, ”skatt” och ”nervös” etc. Om dessa emotionella aspekter förs in kan utskriftens intersubjektiva reliabilitet utvecklas till ett eget forskningsprojekt. De förklarar också om att exakt samma skrivna ord i en utskrift kan förmedla två helt olika betydelser beroende på var den som skriver ut intervjuerna väljer att placera punkter och kommatecken. Jag anser att jag inte har förmedlat emotionella aspekter i mitt resultat i denna studie. Jag har dock varit uppmärksam på att vara noga med att skriva ut punkter och kommatecken på rätt ställen så att läsaren inte tolkar resultatet på ett annat sätt.

Validitet innefattar studiens giltighet (Johansson & Svedner 2010, s. 83). Validitet hänför sig till om en intervjustudie undersöker vad den var avsedd att undersöka (Kvale & Brinkmann 2009, s. 118). Validitet kan också beskrivas som sanningen, riktigheten och styrkan i ett yttrande. Det sägs att en giltig slutsats är korrekt härledd från sina premisser. "Validitet definieras ofta med denna fråga: Mäter du vad du tror att du mäter?". (Ibid., s. 264) Jag tycker att resultatet täcker det område jag skulle undersöka utifrån min frågeställning. Intervjuguiden och den strukturerade mallen utarbetades utifrån studiens syfte och frågeställning. På grund av tidsbrist utfördes inte någon testintervju. Jag är medveten om att detta kan påverka validiteten i negativ bemärkelse, men å andra sidan så har jag lagt ner mycket tid på intervjumallen.

2.5 Etiska överväganden

Etiska frågor och problem förekommer under hela intervjuundersökningen. Etiken berörs i planeringen, intervjusituationen, utskriften, analysen, verifieringen och rapporteringen. (Ibid., s. 78 f) Innan intervjuerna med respektive lärare informerades jag dem om vilken metod som skulle användas i undersökningen och vad syftet med studien är. Informanterna fick även information om att de när som helst kan avbryta sin medverkan. Alla lärare deltar på frivillig basis. För att alla de fem lärarna och skolorna skulle vara anonyma i undersökningen valde jag att hitta på egna namn. Som jag nämnt tidigare så kallas skolorna i studien för Nordskolan, Östskolan, Sydskolan, Västskolan och Centrumskolan samt lärarna för Nora, Olga, Siri, Vera och Cissi. Jag har inte angett några namn på barnen på skolorna. Bilderna och de egengjorda skisserna (se bilaga 4, 5, 6, 7 & 8) är detaljerade och därför tror jag det kan vara möjligt att kunna identifiera idrottshallarna. Jag tror dock att det är ytterst svårt att kunna identifiera idrottshallarna på grund av att det finns så många idrottshallar i Stockholm. Den empiri som har samlats in kommer endast att användas till denna studie.

3. Resultat

Nedan presenteras först resultat från den strukturerade mallen och därefter resultat från intervjuerna utifrån frågeställningen. Det empiriska underlaget har kategoriserats utifrån besöket i varje idrottshall samt studiens frågeställning. Resultatets andra del, som är informanternas svar, är uppbyggd efter de fyra sista rubrikerna från intervjuguiden men andra

underrubriker har även lagts till för att underlätta, och göra det lättare/ enklare, för läsaren att läsa. Informanterna har lärandeperspektivet i åtanke i deras svar.

3.1 Idrottshallens utformning med dess lösa redskap

3.1.1 Nordskolan

Läraren Nora arbetar på Nordskolan. Nordskolans idrottshall (se bilaga 4) är stor till ytan. Hallen är 24 meter bred, 48 meter lång och höjden är cirka 8 meter. Hallen kan delas av i två salar och då blir varje del 24x24 meter. Det finns fönster längs båda långsidorna som släpper in dagsljus. Ljuset från lamporna i taket är inte så starkt. Kortsidorna består av tegelstenar och långsidorna och taket består av trä. Hallen är utrustad med 10 basketkorgar, 8 bomssystem, 4 lianer, 2 handbollsmål och 6 par ringar från taket. Det finns ribbstolar längs ena långsidan och läktare på den andra långsidan. Golvet är grönt och det finns många olika slags golvlinjer i många färger. De lösa redskapen som finns inne i hallen är bänkar, tjockmattor, tunnmattor, olika slags bollar, hopprep, pingisutrustning, badmintonutrustning, lekband i olika färger, satsbrädor, plintar, trampet, höjdhoppställning och långa tunnmattor. I ett förråd uppe i skolbyggnaden finns mycket olika lösa redskap som till exempel rockringar, tennissack, pilatesbollar, basketbollar, mjuka bollar, volleybolls bollar, basebollhandskar, slagträ, konor, stafettpinnar, hopprep, stora mjuka tärningar, pingisbollar, häckar och frisbee med mera. Idrottshallen ligger cirka 100 meter ifrån skolbyggnaden. I samma byggnad som idrottshallen ligger en simhall.

3.1.2 Östskolan

Läraren Olga arbetar på Östskolan. Östskolans idrottshall (se bilaga 5) är liten till ytan. Hallen är 10 meter bred, 10 meter lång och cirka 6 meter hög. Hallen får in lite dagsljus från några fönster uppe i taket och det finns fönster uppe vid taket till koridorer längst uppe i skolan. Väggarna och taket är av målat trä. Det finns tre dörrar. Hallen består av 2 basketkorgar, ribbstolar, 2 bommar och lianer. Golvet är grönt och golvlinjerna är 3 vita linjer, en går rakt över golvet mellan basketkorgarna och de andra två linjerna är åt samma riktning men längst ut till väggarna till. Det finns även vita prickar utmarkerade på golvet. De lösa redskapen som finns är bänkar, pallplintar, plintar, tjockmattor, tunnmattor, satsbrädor, trampet, bomsadlar, innebandymål, nät, innebandyklubbor, tennissack, olika slags bollar, hopprep, ärtpåsar,

höjdhoppställning, stafettpinnar, rockringar, ”yogamattor”, konor, slagträ och lekband i olika färger. Idrottshallen ligger i mitten av hela skolbyggnaden.

3.1.3 Sydskolan

Läraren Siri arbetar på Sydskolan. Sydskolans idrottshall (se bilaga 6) är stor till ytan. Hallen är 24 meter bred, 48 meter lång och höjden är cirka 10 meter. Hallen kan delas av i två salar och då blir varje del 24x24 meter. Väggarna och tak är av trä. Många lampor i taket som ger mycket ljus. Det finns två avlånga fönster i endan på ena långsidan som släpper in dagsljus. Hallen är utrustad med 10 basketkorgar, 4 bomssystem, 2 lianer, 2 handbollsmål och 4 par ringar från taket. Det finns ribbstolar längs ena långsidan och 8 dörrar på den andra långsidan. Golvet är ljusgrönt och det finns många olika slags golvlinjer i många varierande färger. De lösa redskapen som finns inne i hallen är bänkar, tjockmattor och långa tunnmattor. I två förråd intill vardera halva av hallen finns lösa redskap så som; tunnmattor, satsbrädor, trampetter, pallplintar, plintar, mjuka plintar, voltkuddar, hoppbollar, bomsadlar, små mål, rockringar, olika slags bollar, hoppprep, lekband i olika färger, fallskärm, små häckar, jongleringsbollar, ärtpåsar, konor, pingisutrustning, badmintonutrustning, höjdhoppställning samt innebandyklubbor och andra varianter av klubbor. Det finns dubbel uppsättning av allt, alltså en uppsättning till vardera halva av salen. Idrottshallen ligger cirka 100 meter ifrån skolbyggnaden. I samma byggnad som idrottshallen ligger två andra undervisningssalar för idrott och hälsa, ett spinningrum och en spegelsal. Intill spegelsalen fanns ett förråd med hantlar i olika vikter, skivstänger med olika lösa vikter till, stepbrädor, yogamattor, gummiband, boxningshandskar, boxningskuddar.

3.1.4 Västskolan

Läraren Vera arbetar på Västskolan. Västskolans idrottshall (se bilaga 7) är liten till ytan. Hallen är 10 meter bred, 12 meter lång och cirka 8 meter hög. Det finns fönster utåt skolgården och inåt mot koridoren samt uppe vid taket. Väggarna är av målat trä och taket består av trä och plattor. Hallen har fyra dörrar. Hallen består av 2 basketkorgar, lianer, bom, lekställning, ribbstolar och ringar från taket. Golvet är blått och golvlinjerna är utmarkerade med en röd ring i mitten av salen och två vita linjer längs med kortsidorna. De lösa redskapen som finns är bänkar, plintar, mjukplint, pallplintar, satsbrädor, bomsadlar, rockringar, bock, tunnmattor, tjockmatta, nät, innebandyklubbor, små-mål, olika sorters bollar, lekband i färger,

boxningskudde, höjdhopsställning, hopprep, badmintonrack, ärtpåsar, konor och slagträ. Idrottshallen i samma byggnad som skolbyggnaden.

3.1.5 Centrumskolan

Läraren Cissi arbetar på Centrumskolan. Centrumskolan idrottshall (se bilaga 8) är stor till ytan. Hallen är 22 meter bred, 48 meter lång och höjden är cirka 8 meter. Hallen kan delas av i två salar och då blir varje del 22x24 meter. Väggarna på kortsidorna är gjorda av trä och av tegelstenar med hålen vända inåt hallen till. Taket är gjort av trä och långsidorna båda långsidorna har fönster längs hela vägen. Vita gardiner täcker fönsterna. Hallen är utrustad med 10 basketkorgar, 8 bomsystem, 4 lianer, 2 handbollsmål och 8 par ringar från taket. Det finns ribbstolar längs ena långsidan och 6 dörrar på den andra långsidan. Golvet är grönt och det finns många olika slags golvlinjer i många varierande färger. De lösa redskapen som finns inne i hallen är bänkar och tjockmattor. I flera förråd intill hallen finns lösa redskap så som; satsbrädor, tunnmattor, långa tunnmattor, pilatesbollar, boxningsutrustning, bockar, bomsadlar, rockringar, voltkuddar, plintar, pallplintar, yogamattor, bollar av olika slag, pingisutrustning, badmintonutrustning, tennisutrustning, innebandyutrustning, gummikuddar, stafettpinnar, jongleringsutrustning, fallskärm, innebandysarg, höjdhopsställning, stora mål, små mål, mjuka stora tärningar, medicinbollar, hoppbollar, ärtpåsar, hopprep, konor, små häckar, lekband, trampetter och träningscyklar. Idrottshallen ligger cirka 100 meter ifrån skolbyggnaden.

3.2 Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen?

3.2.1 Idrottshallens utformning

Nora beskriver Nordskolans idrottshall att den är stor och rymlig. Nora säger att; *Jag tycker att den är bra men jag gillar inte att den har skrymslen som barnen kan springa in och gömma sig i för sådant är aldrig bra.* Hon förklarar att läktaren är längs ena långsidan och går ut något och redskapsförvaring finns vid kanterna av läktaren på båda sidorna och där ser man inte om barn springer och gömmer sig bakom på idrotten tyvärr vilket är dumt.

Olga på Östskolan beskriver hallen där med måtten 10x10 meter. Olga säger; *Jag önskar att hallen skulle kunna vara cirka 2-4 meter längre för om man ska ha en liten sal så ska den ändå ha en rektangulär form.* Detta tror hon bidrar till att det blir mer ansatsyta för barnen när de springer mot plintar, lite mer avstånd på allt. Hon menar att nu blir allt i hallen väldigt tight och man gör det man gör på den plats man är. Hon uppskattar dock att ha idrottshallen i mitten av skolbyggnaden vilket bidrar till att momenten som kan vara kränkande och där det händer incidenter mellan elever minimeras genom att ha närheten. Även att omklädningsrummen är på vardera sida om salen så kan hon lätt springa mellan omklädningsrummen. Ventilationen skulle behöva vara bättre.

Siri på Sydskolan tycker att hallen där är helt perfekt och framförallt är den ren, fin och fräsch trots att den byggdes år 1991. Siri säger att; *Jag har själv varit med och ritat upp hallen med arkitekter och kommunen.* Då kunde hon önska sig allt vad hon ville för då fanns det pengar. Hennes önskan gick i uppfyllelse då det byggdes en stor handbollshall, spegelsal/ danslokal och spinningssal. Hon säger att idrottshallen är hennes skötebarn och trivs så bra så att hon aldrig kommer där ifrån. Hon berättar att hon gjort studiebesök på andra hallar och där har det varit ritat, förstört och trasigt. De som jobbar på Sydskolan ser till så att det inte blir någon förstörelse då de ständigt tjar på ungarna och lär de respektera sin arbetsmiljö. Den är stor som en handbollsplan, kan delas i två och har högt till taket. Hon tycker ljuset och golvet är bra då det är en bra arbetsmiljö att jobba i.

Vera tycker att Västskolans idrottshall är okej. Den fyller sin funktion men den är liten till golvytan och att den är väldigt rymlig då den är hög och stor uppåt. Ytan tycker hon skulle vara större för dessa barn, både på längden och på bredden. Vera säger att; *En ökning av 5 meter åt alla håll skulle vara optimalt. Själva golvytan är för litet då barnen är stora grupper och behöver sitt utrymme på golvet.* Hon berättar att skolan var nybyggd år 1995 vilket innebär att den snart är 20 år gammal. Hon upplever att alla de fasta och lösa redskapen av trä, så som bommar och plintar, håller på att knaka och flisa upp sig. Hon tycker att det hade behövts en ny omgång med fräschare redskap som är gjorda av trä.

Cissi tycker att Centrumskolans idrottshall är en fin hall storleksmässigt och planmässigt samt att ytorna är bra. Cissi säger dock att; *Hallen börjar bli för slitet och gammalmodig då den är över 30 år gammal och det känns som att den inte blir reparerat på rätt sätt.* Hon gillar inte

att hallen har väldigt kallt golv på vintern. Den är stor som en handbollsplan och går att dela i två undervisningssalar då man är två grupper där. Formen och storleken på hallen gillar Cissi då man får in väldigt mycket olika aktiviteter.

3.2.2 Antaganden om elevers åsikter gällande idrottshallen

Nora säger; *Jag tror inte att eleverna bryr sig så mycket om idrottshallens utformning då de antagligen inte har någon åsikt om det och tänker inte så mycket på det.* Olga på Östskolan tror att sina elever älskar sin idrottshall för att den är lagom på alla sätt. När barnen är så små så tror hon att hallens litenheten bidrar till trygghet för dem. Eleverna känner sig nog anonymare och att det kanske är lite läskigare i en stor sal. Hon tror att litenheten aldrig är fel. Hon har aldrig hört något barn klaga om hallen. Hon förklarar dock att de självklart märker, när eleverna som börjar vårterminen i årskurs 3, att de behöver större utrymme för att kunna ta ansatser. De flesta barnen spelar fotboll, basket och handboll och då inser de att den är för liten för deras kroppsstyrka. Olga säger att;

Det finns inte en chans att ha barn i årskurs 4 och uppåt i denna hall för då måste man lägga nästan all idrott utomhus och möjligtvis ha fysträning med halvklasser max 12 stycken åt gången i den salen.

Siri tror att eleverna tycker att den är bra då det är en fin arbetsmiljö och eleverna får lära sig redan från början att de ska vara rädda om hallen. Eleverna tror hon absolut gillar idrottshallen då hon tycker att barnen på skolan är ganska bortskämda och dessutom har de antagligen inget annat att jämföra med. Siri säger att; *Det är absolut ingen som har klagat.* Vera tror att barnen är nöjda för de är så små ännu. Barnen tycker nog att hallen är en jättestor/ enorm sal men för äldre barn är salen alldeles för liten. Vera förklarar att; *Jag har undervisat årskurserna 4 och 5 i hallen och de kunde inte röra sig inne i hallen. Om man ska få det att fungera måste man endast ha motionsgymna eller stationer i så fall.* Hon upplever att vissa barn tycker det är jobbigt och irriterande med glasörrarna och glasfönstren som är på vissa ställen in mot skolan. Det händer att barn utanför idrottshallen stannar och tittar in och då kan barnen i hallen bli distraherade och oroliga samt inte vill göra vissa saker då. Hon tycker det kan vara enerverande men då pratar hon direkt med de barnen som ställer sig utanför hallen och tittar in. Det går tyvärr inte att mörklägga glasörrarna men då brukar Vera ibland lägga tunnmattor för fönsterrutorna istället. Hon försöker ändå lära barnen i hallen att

det inte är någon fara och att de inte behöver bry sig om att andra tittar på utifrån. Cissi säger att; *Jag tror att de tycker samma som jag om hallen, att det är en jättebra utformning men tråkigt när man får stickor i händerna då de tar i bänkar och klättrar på ribbstolar.* Det är slitet, även bomsystemen är slitna. Hon tror att i övrigt är eleverna nog nöjda för det finns mycket plats.

3.2.3 Det som läraren saknar i idrottshallen

Det som Nora saknar i idrottshallen är en mer lättillgängligare musikanläggning och en bättre vikvägg som går snabbare att ta ner och upp, men annars finns allt som hon behöver. Nora säger att; *Jag tycker att läktaren är onödig i skolvärlden.* Hon förklarar dock att privatpersoner och föreningar använder salen också och då kanske de har användning av läktaren. Olga saknar ringar från taket i hallen.

Olga säger; *Jag har nu insett att barnen kan slå "flå katt" och "hänga spik" i lianerna istället för i ringarna.* Hon tycker ändå att det skulle vara kul med ringar i idrottshallen. Hon önskar att det skulle finnas klätterväggar som man kan bygga som hinderbanor inne i salen men tyvärr finns inget utrymme för det. Olga skulle vilja att det fanns en äventyrsbana på skolgården för motorikträning hos eleverna på rasten. Det hon kan sakna är att kunna skapa parkourbanor i salen då det inte riktigt går. Hon menar att hon kan göra enklare banor men hon vill aldrig ha kö då alla barn ska vara i rörelse hela tiden. Därför tycker hon att 4 stationer är bra i den lilla hallen för då vet hon att alla rör på sig hela tiden och då är det ingen som står och väntar. Annars är det inget annat som Olga saknar då hon känner att hon redan har så mycket redskap. Olga anser att de nyttjar det mesta. För ett tag sedan fick hon en vagn för att ställa tjockmattor på. Innan dess använde hon aldrig tjockmattorna i undervisningen då de var för jobbiga att ta fram.

Siri säger; *Jag skulle vilja ha en klättervägg i hallen där barnen kan träna inför friluftsliv och utevistelse.* Även repstegar, rutnät av rep, som man hänger över bommar hade varit kul. Hon skulle vilja att tekniken skulle vara modernare, då hon önskar att det finns smartboard för att visa filmer och Powerpoints då det nu är mycket teori för eleverna. För tillfället har de en overhead och en gammal tjock-TV. Spotify hade också varit bra att ha, menar Siri. Det finns en bra musikanläggning men då är det endast CD skivor som används. Siri tycker annars att hon har det mesta som hon behöver. Siri tycker ingenting är onödigt i idrottshallen.

Vera säger att hon är så inkörd på det som finns i hallen och hon använder allt som är där. Hon har önskemål om att det fanns dubbelt så mycket fasta redskap än det som finns nu men det får inte plats. Hon menar att som lärare gäller det att ha bra fantasi så att man kan använda det på bästa sätt. Vera saknar inga lösa redskap för tillfället, men till exempel bollar och liknande förbrukningsmaterial slits ut, går sönder och försvinner och då måste man köpa in kontinuerligt. Vera berättar att lekhagen, som kan dras ut från väggen, är lite onödig då den bara används i hinderbanor ibland. Lekhagen kan ändå fällas in mot väggen så den är inte i vägen och den är inte svår att ta in eller ut. Hon menar att det endast är klätterfunktion i lekhagen och det har hon ju redan i hallen så som i ribbstolarna.

Cissi tycker att de har allt som de behöver men att de är i dåligt skick. Hon önskar att det skulle finnas infästningar (beslag) för att kunna lägga upp spännband så att eleverna kan gå balansgång på dem då bommen kanske inte alltid är en tillräcklig utmaning för vissa barn. Hon vill ha modernisering/ uppfräschning av alltihopa i salen inom utrustningen och inredningen. Hon berättar att det har skett lite reparationer under året som har gjort så att till exempel bomsystemen inte går att ta ut vintertid för då sviktat taket och stolpen hamnar i golvet. Cissi säger; *Jag är så irriterad på att då de lagt nytt golv och inte kompenserat, så nu är det ett för litet mellanrum mellan stolpe och golv. Kommunen tar inte dessa saker på allvar vilket är tråkigt.* Hon hanterar begränsningen genom att hon till viss del kör på ändå men sedan får hon välja ut de bänkar som är minst slitna om barnen till exempel ska åka rutschkana så att de inte får stickor i rumpan och även tala om för barnen hur de ska sitta. Om hon inte förvarnar eleverna kan de få stickor i låren om de sitter med benen på sidan och då måste de istället hålla upp fötterna på bänken. Cissi säger att; *Det tar tid av undervisningstiden att behöva tänka på det också.* Cissi tycker inte att något av de fasta redskapen är onödigt eller inte utnyttjas.

3.2.4 Barns lek och fysisk aktivitet i idrottshallen

Alla de fem idrottslärarna anser, ur ett lärandeperspektiv, att deras idrottshalls utformning bidrar till lek och fysisk aktivitet hos eleverna. Nora säger att de flesta barnen som kommer till ett stort rum springer ju runt, säger hon. Det finns möjligheter att göra mycket kul grejer i hallen och allt beror ju på hur man som idrottslärare bygger upp miljön. Hon tror inte att lokalen påverkar så mycket, på grund av att det är så uppstyrt på idrotten, mer att det är upp

till läraren till vad man gör av det. Nora säger; *Jag tycker ändå att stora hallar är bra för om man undervisar i en liten idrottshall är risken att det blir för trångt och att barnen krockar.* Olga tycker också att Östskolans hall definitivt bidrar till lek och fysisk aktivitet. Olga säger; *Det handlar ju om vad man som idrottslärare serverar barnen.*

Siri förklarar att det finns att göra jättebra lektioner i hallen på alla sätt och vis inom alla lärområden. Det hon märker är att alla elever är nöjda och glada och vill vara med på idrotten. Hon tycker det är bra att de på Sydskolan har variationen att ibland vara i spelgalsalen där de bland annat dansar och leker rörelselekar (inga bollar där), bollspel i stora hallen och spinningsalen finns också. Siri säger; *Det är kul för det blir en variation för eleverna med de olika salarna. Det ökar ju motivationen då det inte blir långtråkigt för barnen.* Vera menar att barn behöver mycket utrymme för att springa helt enkelt, röra sig på golvet. Vera säger; *Barnen är ju bara glada när de kommer in i ett utrymme där det inte finns någonting.* Att det bara är en tom yta där de får springa och Västskolans hall fyller den funktionen för de små barnen. Hon säger att hon gärna utnyttjar en tom yta tills barnen förstår vad redskapen innebär. Man kan göra väldigt mycket lekar på just en tom yta och vara redskap själva. Ju större barnen blir desto mer lär de känna de redskap som finns att ta fram och använda. Cissi menar att hallens utformning bidrar till lek och fysisk aktivitet för att den ger flexibilitet och stora ytor att springa på i springlekarna. Hon säger att om det finns redskap som fungerar och som man kan fylla rummet med så blir det väldigt stimulerande att vara i hallen.

3.2.5 Barns rörelsebehov i idrottshallen

Alla lärare tycker att idrottshallens utformning tillfredsställer alla barns rörelsebehov. Nora säger att; *Det är en sådan stor hall då man kan göra så mycket olika grejer i den.* Olga svarar ja när hon har små grupper i salen. Olga säger att; *Om det är för stora grupper tillfredsställs inte alla barns rörelsebehov i salen.* Hon menar att det är viktigt att alla barnen jobbar utifrån sin förmåga. Det viktigaste är att de utvecklas utifrån där de befinner sig så om det är någon elev i årskurs ett som rullar stock och så småningom i årskurs tre rullar en kullerbytta så har ju den eleven utvecklats otroligt. Ett annat exempel är att den eleven i årskurs ett som redan kan rulla kullerbytta kanske utvecklas i årskurs tre till handstående nedrullning och då har ju den personen utvecklats för sig. Hon poängterar att man måste utgå från varje individ. Hon tycker att alla i en sådan liten sal och i små grupper blir både hörda, sedda och känner sig delaktiga. Det är väldigt sällan hon har någon elev som sitter och som inte är aktiv eller som inte är med.

Redan när de springer in så sitter häften i ribbstolarna, några hoppar hopprep, några rockar rockring och några håller på med boll. Det är aktivitet, det är hennes mål med idrotten, att det ska vara en sal med rörelse hela tiden.

Siri säger att; *Det finns så mycket att välja på vilket gör att alla barns rörelsebehov tillfredsställs.* Vera påpekar att det handlar om att barnen behöver yta för dagens klassrum är ganska små och trånga och där kan inte barnen röra sig så mycket. För att kunna röra på sig är barnen hänvisade att vara ute eller att vara på en tom yta som idrottssalen. Vera berättar att; *Jag ser hur glada förskolebarnen är då de får vara inne i idrottshallen och springa av sig.* Cissi påpekar att; *Ja jag måste fylla hallen med rätt övningar och rätt saker och redskap. Ibland ska det vara helt tomt och ibland inte och därför tycker jag att hallens utformning är helt okej.*

3.2.6 Akustiken i idrottshallen

Angående akustiken inne i idrottshallen så säger Nora att; *Det kan bli ettäckligt ljud om barnen skriker väldigt mycket så då gäller det att hålla ned ljudnivån så att de inte skriker.* Hennes röst känner hon inte blir ansträngd när hon undervisar i hallen.

Olga säger också att det är jobbigt då det är för många högljudda barn och då har man som lärare fått ont i öronen efteråt. Hon förklarar att hon fått specialgjorda öronproppar, sådana man har när man är rockartist, men hon känner att hon hamnar i ett vakuum, i en bubbla, och har därför inte riktigt koll på vad som händer och använder dem sällan på grund av det. En sak som Olga tycker är underligt är att barn skriker när de springer ibland vilket oftast sker i kullekar. Hon tycker inte att hennes röst är så farligt ansträngd i den lilla salen. Olga säger att; *Jag tror att det skulle vara jobbigare med rösten i en stor hall för hade jag nog varit ännu mer beroende av en visselpipa.* Hon förklarar att det är sällan hon höjer rösten bara när hon märker att något håller på att gå över styr och då blir det att man snabbt höger rösten för att låta barnen reagera, liksom stop det händer någonting. Hon säger att hon alltid försökt ha låg röst och att försöka ha gruppen med sig så att de vet vad som gäller.

Siri anser att akustiken fungerar bra i hallen. Siri säger dock att; *Man måste lära barnen att inte skrika så fort de springer.* Siri berättar att hon också har specialgjorda öronproppar som är formade efter hennes egna öron och hon tycker att dem är bra och att hon inte blir lika trött

när hon använt dem. Hon säger dock att hon inte har vant sig att använda dem och därför använder hon dem knappast. Rösten fick hon sänka direkt under första året och istället ta ifrån magen. Hon använder sig av att när hon räcker upp en hand i luften så är det samling vilket betyder att det samling, sitta och vara tyst på platsen.

Vera förklarar att de nu satt plattor i taket av hallen och det skulle kunna gå att förbättra den så att ljudet dämpas ännu mer. Hon använder öronproppar ibland. Innan var det trägolv och nyligen la de på en matta på det så att ljudet dämpas lite mer. Hon säger att när det är så högt till taket så blir det som en ”kyrksal” nästan. Hon tycker att det hade varit bra om taket hade sänkts lite då det är orimligt högt till skillnad på den yta som finns i golvet. Vera säger att; *Det är nästan löjligt att det är så högt men samtidigt känns det luftigt och det känns stort bara för att det är så högt till tak.* Det som påverkar akustiken beror på hur barnen är när de kommer till idrotten då de kanske är väldigt livliga och man måste få ner dem. De flesta barnen är ju nyfikna och vill lyssna och tror att de ska hända någonting så att de blir tysta men vissa barn är ju inte så och de barnen vill höras och synas. Hon säger att rösten påverkas beroende på vilka barn hon har och ibland använder hon rösten mer än vad hon borde göra.

Cissi anser att det är bra akustik i hallen då materialen är bra och det inte ekar. Cissi säger dock att; *Ett problem är att vikhäggen inte isolerar ljud tillräckligt och det beror antagligen på att den är så gammal.* Om det är basket på andra halvan av salen så läcker det ljudet över till den andra halvan där det kanske är samling eller någon lugnare aktivitet. Det måste Cissi tänka på när hon planerar vad hon ska ha för aktiviteter när det handlar om lärande i hallen. Hon påpekar att man alltid måste jobba med eleverna så att de inte låter för mycket i onödan på lektionerna. Hon säger att det är bra då tegelväggarna är vänd med hålen utåt så att de absorberar ljud. Det finns träytor som är mjuka så att ljuden inte studsar och i taket så finns det någon form av akustikplattor. Framför glasrutorna har de gardiner som i och för sig är jättefula men dem fyller ju funktionen att dämpa ljudet. Hon poängterar att; *Det är viktigt som idrottslärare hur man ska använda sin röst för annars skulle den ta slut även i en bra lokal.*

3.2.7 Idrottshallens inredning

Nora berättar att Nordskolan nyligen har köpt in det dem behöver när det kommer till lösa redskap för eleverna. Hon tycker att det är dålig förvaring för lösa redskap i hallen så att det blir lättillgängligt. På hennes förra skola hade man redskapen i ett förråd precis intill salen och

kunde då bara rulla in sakerna. Som det ser ut nu så finns alla de lätta lösa redskapen uppe på skolan i ett rum och det finns lite redskap nere i hallen som de delar med andra skolor så som lite bollar, plintar, satsbrädor och mattor. Nora säger att; *Jag gillade att jag kunde improvisera på min förra skola.* På Nordskolan kan hon inte improvisera på samma sätt för hon måste nu alltid ha med sig de lösa redskapen hon behöver till undervisningen från förrådet uppe på skolan och därför måste hon vara mer förberedd nu. Hon menar inte att man ska improvisera och inte vara förberedd som lärare men när hon tänkt igenom en hinderbana så kunde hon på andra skolan komma på att ”ja juste det där redskapet kan jag också ha med i banan” och då utvecklades hinderbanan. Nu måste hon ha förberett allt och ha kommit på allt i förväg innan hon kommit till hallen. Nora berättar att hon använder alla lösa redskap i sin undervisning. Hon tycker det är svårt att vilka lösa redskap som används mest men om hon ska säga något så används lekband i olika färger då de används under varje lektion i någon slags form.

Olga tycker att Östskolan har de lösa redskap som de behöver just nu. Hon försöker ständigt komplettera och köpa in när något går sönder eller försvinner. Om skolan skulle köpa in en klättervägg/ klätterrutor hade det nog varit populärt hos barnen. Men just nu känner hon sig hyfsad berikad på lösa redskap. Hon önskar att det fanns gummi-pluppar (ojämnheter), som kan vara rektangulära och runda, så att barnen får träna på motoriken och känsla under fötterna. Olga använder mest hopprep, rockringar, bollar, lekband och mattor i sin undervisning. Siri tycker att det skulle vara bra med lite fler tunna mattor. Annars tycker hon att de har allting. Hon förklarar att de har dubbelt av allting så att man kan vara två idrottslärare parallellt.

Siri använder alla lösa redskap i sin undervisning, allt från hopprep, rockringar, lekband, bollar, bänkar och olika slags mattor. Vera på Västskolan tycker att det finns tillräckligt av de större lösa redskapen så som till exempel plintar. De lättare lösa redskapen så som bollar måste alltid fyllas på och det är inte konstigt då även fritids nyttjar hallen använder dem de lösa redskapen och därför slits de snabbare ut. Mattor är det som behövs nya då de lätt slits ut. Angående de stora lösa redskapen så torkar Vera lite snabbt av dem 1-2 gånger per år men hon anser att det är inga trevliga saker att hålla på med. Vera säger; *Så mycket de används och ungarna är svettiga och de dreglar på dem.* Hon anser att de lösa redskapen hade behövts saneras ordentligt varje år med något bra medel som dödar bakterierna för lärarens och

elevernas bästa. Vera anser att bollar, rockringar, hopprep, rack tunnmattor och tjockmattor används mycket i hennes undervisning och även de stora lösa redskapen används mycket i hinderbanor.

Cissi tycker att det finns tillräckligt med lösa redskap men som sagt så börjar allting bli väldigt gammalt så som plintar och räckstänger. Detta bidrar till att hon blir orolig för skaderisken för barnen. Skolan har besiktningar då och då men hon tycker att kommunen inte följer upp dem ordentligt och lagar felen i hallen. Hon skulle vilja uppdatera utrustningen till skumplintar också då det för närvarande endast finns gamla jätteslitna plintar med dåliga hjulsystem. Hon påpekar att det finns tillräckligt med lösa redskap i varje fall och att de kan ha en bra undervisning med det som finns. Cissi använder mest plintar, pallplintar, mattor och satsbrädor av de lösa redskapen. Det som inte används mycket är bockarna då hon anser att man inte har någon större användning av dem i undervisningen. Istället för att hoppa över en bock kan eleverna hoppa över plintar. Hoppa bock tycker Cissi känns som gymnastgymnastik och det har de inte på idrotten på Centrumskolan.

3.2.8 Antaganden om elevers åsikter gällande lösa redskap

Nora tror inte eleverna har någon åsikt om idrottshallens lösa redskap, men förmodligen tycker barnen att dem är kul. Olga tror att eleverna tycker jättemycket om de lösa redskapen. Om hon skulle fråga eleverna så skulle de säkert vilja ha mer men barnen inser ju inte att salen inte klarar av hur mycket som helst. Olga säger att; *De hade säkert velat ha en stor trampet/ studsmatta mitt i salen och göra volter hela dagen.* Siri tror att eleverna tycker om de sakerna som finns.

Siri säger; *Variation är roligt för barnen för då blir det ju som julafton när de kommer in i hallen.* Alla elever har ju planering så de vet vad som komma skall, är förberedda. Hon tror att eleverna gillar och tycker det är roligt när de kommer in i hallen och så kanske det ligger färggranna bollar eller hopprep eller en motorikbana. Vera på Västskolan tror att barnen är rätt nöjda med de redskapen som finns. De har ju inte så stor referensram för de vet ju inte vad som egentligen skulle kunna finnas. Vera säger att; *Om barnen kanske skulle få se hur en GIH:s idrottshall ser ut så skulle väl dom blekna när dom kommer tillbaka till denna hallen igen.*

Cissi på Centrumskolan tror att eleverna tycker att de större lösa redskapen är väldigt gamla och slitna. Cissi säger att;

Jag tror att eleverna skulle bli mycket gladare om det fanns skum-/ mjukplintar för då skulle de våga mera. Det krävs ju precision att jobba på dem också men man slår ju sig inte lika mycket som på vanliga plintar.

Cissi berättar att hon ibland bygger mattberg över de hårda plintarna men att det inte riktigt blir samma sak. Eleverna är nog nöjda med de lättare lösa redskapen, så som bollar och racketar, för det finns jättemycket av det.

3.2.9 Barns lek och fysisk aktivitet med lösa redskap

Alla lärarna tycker att de lösa redskapen bidrar till lek och fysisk aktivitet hos eleverna. Nora tycker att de lösa redskapen bidrar till lek och fysisk aktivitet men att det inte är redskapen i sig utan vad man gör med dem. Barnen har ju inte fri lek på idrotten. Nora menar att; *Eleverna säger inte att "åh denna var rolig, den leker jag med" utan det är mer att jag säger till eleverna att "här ska du göra det och här ska du göra det" och då gör eleverna det de ska.* Olga tycker att de lösa redskapen definitivt bidrar till lek och fysisk aktivitet hos eleverna. Olga säger att; *Så fort eleverna kommer in i hallen så kastar de sig över de lösa redskapen och börjar leka och springa.*

Siri på Sydskolans tycker att de lösa redskapen bidrar till lek och fysisk aktivitet. Siri säger att; *De lösa redskapen bidrar till att de blir motiverade och det blir olika utmaningar för dem.* Alla elever är på olika nivå och vad de har lärt sig och därför är det bra att ha olika alternativ för eleverna att välja i en redskapsbana/ parkourbana. De eleverna som är rädda för redskap ska kunna ha varianter att välja på. Då kan det vara bra att både ha hårda och mjuka plintar framme i banan för en del vill ha mer utmaning och mer avancerat. I en redskapsbana kan det vara upp till eleven vad denne väljer för väg och använda fantasin. Hon tror att genom att ha roliga banor framme i salen ökas motivationen hos eleverna.

Vera upplever att; *Så fort hon tar fram lösa redskap så är de framme direkt och klättrar på dem och använder dem liksom.* Hon berättar att om hon har öppet i redskapsrummet så finns det ju inte en unge som inte går och hämtar en grej innan idrottslektionen för det är det första de gör. "Vad finns det nu att ta?" Kanske ett hopprep eller en rockring eller boll. Någoting

hittar de alltid att aktivera sig med före lektionen.

Cissi tror att de lättare lösa redskapen framförallt bidrar till lek och fysisk aktivitet hos barnen. Cissi säger att;

Redskapen som bollar, racketar, diablos och jongleringsbollar tror jag stimulerar mer just för att dom känns modernare och mer aktuella idag än de gamla fasta redskapen som ”farfar” också hoppade över och som man slår sig på. Jag tror också att det är viktigt att man som lärare ”dukar upp” salen på ett trevligt sätt för eleverna med mycket färger och lite spännande delar för då blir barnen jättegglada.

3.2.10 Golvlinjernas egenskaper

Nora tycker att golvlinjerna är ganska dåliga i Nordskolans hall. De är slitna, lite förvirrande och syns dåligt. Hon vet inte om det har med färgerna att göra. Linjerna används till olika avgränsningar i hennes undervisningar till exempel att barnen ska ställa sig på en viss linje eller visar hur badmintonplanen ser ut. Nora anser att; *Det blir svårt att klara sig utan golvlinjerna för det blir svårt att kunna spela till exempel badminton utan badmintonlinjer eller basket utan basketlinjer.* Hon tycker dock att vissa linjer skulle man kunna klara sig utan så som linjer som markerar till exempel stora basketplanen och stora volleybollplanen.

Olga har endast tre vita golvlinjer i Östskolans hall. Olga säger; *Jag linjerna är bra att ha till spökboll och ”skepp hav och land” men annars tänker jag inte så mycket på linjerna för det är mer hur jag placerar redskapen.* Olga tycker att linjerna är bra då de fyller en funktion för annars har man ju ingenting att hänga upp det på. Hon skrattade då hon kom in i salen för första gången då hon såg att det fanns fortfarande prickar utmarkerade på golvet för det trodde hon fanns på 1800-talet. Fast ibland kan det vara riktigt skönt med de prickarna, vill säga att hon har en lektion med massa hopprep då är det jättebra att de ställer sig på var sin prick för då vet hon att de inte slår hopprep mot varandra och alla får plats att hoppa på sin plats. Barnen kan ju inte klara både perception, hoppa och hålla tillräckligt avstånd från de andra för då trasslar de in sig i varandras hopprep och då kanske någon får hopprep i någons öga och den blir ledsen och så är det kaos. Hon berättar att om det har varit en stökig lektion har hon samlingar på prickarna men det är mycket sällan för hon har nästan alltid samling i ring med bestämda platser för att skapa ett lugn. Hon har bestämda platser både i omklädningsrummet och i ringen. Hon försöker ha så mycket struktur som möjligt. Vid samlingarna i ringen har

hon platserna uppritat på ett papper som hon har framför sig och så tittar hon igenom så att alla sitter på sina platser för då blir det inget tjafs. Det bidrar även till att inget barn känner sig utanför heller. Olga tycker inte att fler golvlinjer i den lilla salen behövs för om hon känner att hon saknar linjer så tejpar hon tillfälligt upp det istället eller använder bänkar och hopprep som linjer. Hon anser att hon skulle kunna klara sig utan linjer också i undervisningen.

Siri använder golvlinjerna mycket till när hon organiserar och vid samlingar. Linjerna används även till när undervisar till exempel spelen basket, innebandy eller handboll på helsal. Hon förklarar att för det mesta har hon halva hallen och då spelar man inte över helsal och då spelar man i smålagsspel istället. Då används inte de riktiga linjerna men när hon lär ut till exempel handboll eller basket så är det ju viktigt att man visar eleverna vart planen egentligen går så att de inte går utanför. Hon använder linjerna mycket och hon tycker dem är jättebra att ha, funktionella och praktiska vid samlingar och bra för start. Siri säger; *Jag tycker att golvlinjer är ett måste och vill absolut inte vara utan linjer.* Hon tycker att linjerna är bra att de finns och kan användas till andra saker än till vad de är gjorda/ tänkta för. Hon vill ha kvar alla linjer som dem är i hallen nu.

Vera tycker att linjerna som finns i Västskolans hall räcker. Linjerna används till samlingar till exempel att samla barnen i ringen i mitten. Linjerna används oftast som begränsningslinjer i olika lekar. Hon säger att hon gärna vill ha linjer på golvet men att det kanske skulle räcka med endast en stor ring i mitten av salen. Hon förklarar att när hon var liten så fanns det prickar utplacerade i salen som man skulle sätta sig på och det skulle hon inte vilja ha idag. Då tycker hon det är bättre att ha samling och låta barnen sitta i ring vilket ger mer gemenskap. Ibland har hon bestämda platser i ringen till exempel sitta bredvid sin bänkkamrat, alltså den man sitter med i klassrummet för då har fröken talat om vilken som är bra att sitta med. Då kan det bli lugnare i gymnasalen också. Vera säger att; *Hallen är liten så hela golvytan används som spelplan vid olika bollspel och om bollen då går i väggen så är den ute, om man vill använda det som en utelinje.*

Cissi tycker att golvlinjerna fungerar jättebra i salen. För de yngre barnen användes linjerna till att leka "Följ John" och i kullekar samt att de kan lära sig att hjula på linjerna. Det fungerar bra med linjerna. Cissi säger; *Jag tror att det är bra att ha linjer i en idrottshall för man kan använda dem som redskap i sin undervisning.* Det finns massor av linjer i hallen och

hon vill inte ta bort några linjer för alla linjer behövs. Linjerna används i olika sammanhang och då behövs dem inte användas till ”rätt” idrott. Cissi gillar att det finns linjer som är för helplan, dels tennisbana och volleybollsbanor samt handbollsbanor, och sedan finns det badmintonbanor och innebandybanor på tvären.

3.2.11 Lärarens tolkning av kursplanen i idrott och hälsa

Nora tror att lärare i idrott och hälsa tolkar kursplanen olika och därmed undervisar/ lär ut olika aktiviteter. Hon säger att kursplanen är ganska diffus då man som lärare får tolka in vad man vill egentligen. Nora säger; *När det till exempel i kursplanen står ”Att ha ett allsidigt rörelsemönster” så kan man nå dit på olika sätt genom att spela boll eller utföra aerobics.* Det är två helt olika vägar att nå samma mål. Nora menar att det blir idrottslärares preferenser som styr undervisningen.

Olga tror absolut att lärare tolkar kursplanen olika. Olga säger; *Som lärare är det viktigt att hänga med i de nya läroplanerna och kursplanerna.* För hennes egen del är hennes största mål med undervisningen att få barn i rörelse och att inte fokusera på prestation och tävling utan undervisningen ska vara ett ”smörgåsbord” av vad som finns inom idrotten, att ha en bredd. Hon förklarar att lärarens intressen inte kan styra vad det blir för aktiviteter i undervisningen. Det är viktigt att låta alla elever känna att de kan vara med och hon påminner ofta barnen om att man inte måste kunna allt direkt för om man kan allt behöver man inte gå i skolan. Hon nämner till sist att hennes mål många gånger är att försöka få med de som inte är så himla aktiva i undervisningen. Hon poängterar också om att det är viktigt att läraren har fantasi och inte ser några begränsningar utan bara ser alla möjligheter i idrottshallen. Det är viktigt att försöka möta barnen där de befinner sig. Att försöka hitta det barnen tycker är kul för snart kanske barnen tröttnar på Tarzan och Pippi, då det kanske inte är lika aktuellt för barnen idag, utan det är mer Svampbob Fyrkant och Minecraft som är aktuellt istället. Hon tycker att det är viktigt att hänga med i utvecklingen som lärare, vilket Olga tycker är roligt. Sedan brukar eleverna få välja musik ibland. Dagens kursplan handlar mycket om motorik/ grovmotorik och lekar för de yngre barnen. Utifrån de målen har hon sedan utformat aktiviteter som barnen tycker är kul så som Robinson, Tarzan, skattjakt, Läbbiga banan samt dans- och kullekar osv. Att jobba på det viset bakas motoriken in i olika lekar.

Siri tror att det kan vara så i andra kommuner men inte i den kommunen hon arbetar i. I

kommunen har de nämligen arbetat fram en LPP (lokal pedagogisk planering) i cirka 2 års tid utefter den nya kursplanen som innehåller lektionsförslag för varje årskurs i grundskolan samt hur man ska använda de nya kursplanerna. Siri säger att; *Alla lärare i idrott och hälsa i grundskolan i kommunen går då efter samma koncept.* När de skapade LPP i arbetsgrupper delade de in ämnet i sex stycken lärområden; orientering, simning, grovmotorik/ rörelse, dans, friluftsliv och hälsa/ livsstil (teori). De har nu arbetat i ca ett år efter denna bok och Siri tycker att det är toppen och hon känner att hon har stenkoll på nya kursplanen på grund av detta. Hon har upplevt att andra kommuner inte alltid har en likvärdig bedömning.

Vera tror också det. Hon tror att sättet att lära ut är väldigt olika mellan skolor. Det ser hon tydligt till skillnad från huvudskola där det är mellanstadium som ligger ett stenkast bort. Idrottsläraren på den skolan går in mycket tidigare att det är ett undervisningsämne och har klara mål med att detta ska eleven kunna när hen går i årskurs ett och detta ska eleven kunna när hen går ut årskurs två osv. På det sättet jobbar inte Vera utan hon menar att barnen ska klara målen men hon väver in det under alla det tre åren som eleven har idrott. Hon arbetar alltid utefter kursplanens mål men hon tror att det kan vara bra att leka mycket och klara övningar genom leken. Det finns många olika lärostilar. Vera säger att;

Att barnen når samma mål tvekar jag inte på då alla har målen klara för sig och vet vad barnen ska ha klarat av men sen att eleverna inte gör en perfekt "stå på händer" eller "kullerbytta" är oviktigt men barnen ska veta att de har tränat på de sakerna och att de ändå kan övningarna hyfsat bra.

Cissi tror att det är jättestor skillnad. Hon märker det när hon sitter på konferenser med andra idrottslärare inom kommunen. Hon berättar att det är väldigt svårt för dem att mötas i hur de tolkar kursplanen, hur de gör sina bedömningar och vad som är viktigt samt vad som inte är viktigt. Hon tror det är oerhört viktigt att lärare måste ha en utbildning uppifrån från till exempel skolverket, GIH eller andra institutioner som kan utbilda befintliga idrottslärare och särskilt sådana som har varit ute jättelänge i arbetslivet. Hon upplever att en del idrottslärare har fastnat i det gamla systemet och har inte tagit till sig den nya kursplanen. De idrottslärarna går fotfarande efter centimeter och sekunder vid bedömningar och som Cissi inte anser är rätt att göra längre. Cissi säger; *Det tråkiga är att idrottslärarna tror och tycker att de följer den nya kursplanen men det tycker inte jag.* Hon tror även att det finns idrottslärare som är mer tävlingsinriktade i sin bedömning då de bedömer resultat. Hon tycker att en idrottslärare ska

bedöma hur eleven utvecklas i ämnet, hur eleven förstår och kan göra analyser av ämnet. Man måste ta in i bedömningen att alla elever är olika mogna och är olika storlek för till exempel centimeter i ett höjdhopp kan ju aldrig vara basen i ett betyg.

3.2.12 Att nå målen i kursplanen

Nora anser att idrottshallen är utformad på ett sådant sätt så att eleverna kan nå målen i kursplanen. Hon menar att det finns tusen olika sätt och så många olika vägar att gå för att nå målen på. Hon förklarar återigen att det handlar om lärarens fantasi då det inte har något med idrottshallens utformning och de lösa redskapen att göra. Nora säger att; *Eleverna kan nå alla målen genom att enbart vara utomhus hela tiden.*

Olga tror definitivt att hallen är utformad så att eleverna kan nå målen i de låga åldrarna. Hon anser att det inte är något mål från kursplanen som inte går att ha i idrottshallen utan alla mål går att jobba med i hallen. Siri förklarar att;

I och med att skolan har en sådan bra hall och bra redskap så har eleverna goda förutsättningar att kunna nå kunskapskraven. Det är inte lika bra förutsättningar i andra idrottshallar i kommunen och de lärarna får ju anpassa sig och då kanske bedömningen och kraven blir lite olika. Alla har tyvärr inte exakt samma förutsättningar men då får man göra det bästa av situationen.

Vera tycker nog att hallens utformning bidrar till att eleverna kan nå målen. Vera säger att; *Själva utformningen på hallen hindrar inte undervisningen. Använder man allt som finns i hallen och är lite uppfinningsrik så ska det fungera.* Cissi på Centrumskolan anser att bristen på skolan är att de skulle behöva ha idrottshallen som den är men även ha några mindre undervisningslokaler bredvid så att man kan göra olika uppgifter samtidigt. Nu är alla i samma lokal och då måste alla jobba med samma musik och så vidare. Cissi ger förslag på att eleverna kan göra gruppuppgifter i till exempel dans eller styrketräning i de små rummen bredvid stora hallen. Cissi säger att; *Eleverna kan jobba efter deras egna musik och samtidigt inte störa sina klasskamrater.* Nu måste alla göra samma aktivitet samtidigt vilket är en begränsning och därför tycker hon att det är svårt att leva upp till den nya kursplanen på grund av detta. Hon tycker heller inte att det är optimalt att undervisa teori i en idrottshall för eleverna kan inte ta till sig det i det stora rummet då de behöver vara i ett litet rum. Det är

dessvärre för fullt uppe i den stora skolan så det är därför svårt att låna ett klassrum där. Hon anser att det egentligen inte är tillfredsställande att endast ha alla barn i stora idrottshallen samtidigt.

3.2.13 Lösa redskap i undervisningen

Nora tror inte att de lösa redskapen är ett måste för att barnen ska kunna uppnå målen ur kursplanen men att de lösa redskapen underlättar. Nora förklarar att; *Ju mer vägar man kan gå desto lättare blir det och med mer valmöjligheter blir det mer flexibelt.* Olga säger att framförallt så är det alltid roligt att kunna variera sig med de lösa redskapen. Lösa redskap utvecklar också motoriken hos eleverna på olika sätt. Olga förklarar att; *Om du står och hoppar jämfota så är det klart att man kan hoppa utan ett hopprep men det blir en större morot att hoppa över hopprevet.* Hon tycker att de lösa redskapen behövs då det är bra hjälpredskap för att få in många moment.

Siri tycker att de lösa redskapen, framförallt redskapsgymnastik, behövs och är ett måste i undervisningen för att barnen ska kunna uppnå målen ur kursplanen. Siri säger;

Om det inte fanns något löst redskap så skulle jag tycka att det var jättetråkigt. Trist att liksom bara ha ett golv och fyra väggar att undervisa i. Ungarna kanske kan komma två gånger i veckan men idrottslärare som ska jobba med det fem dagar i veckan låter hemskt.

Eleverna kanske skulle kunna nå målen utan lösa redskap men hon tror att det skulle vara svårt. Hon tycker att man behöver framförallt redskap till redskapsgymnastik där grovmotoriken och rörelse tränas. I kursplanen står det att eleven ska anpassa sina rörelser relativt väl eller väl och då tycker Siri att parkourbana är en bra aktivitet för det. Det kan då vara att eleven ska springa fram, ta fart och kasta sig i en lian och försöka stanna uppe på en plint. Rörelsen handlar om timing då eleven ska veta precis när denne ska balansera, stoppa och bromsa upp rörelsen. Om eleven brakar rakt in i plinten har eleven inte anpassat rörelsen helt enkelt.

Vera tror att de lösa redskapen är ett måste. Hon förklarar det med att från det att barnet föds ger vuxna barnet saker som de tycker är roliga att kasta, använda eller leka med. Vera säger; *Jag tror att om man skulle ta bort alla lösa redskap så skulle det nog ha blivit väldigt fattigt och tråkigt faktiskt.* Det går bra ett tag att använda sig själv och sin kropp som ett lekredskap

men i det långa loppet så är det alltid en sak som är lite intressant nämligen att till exempel hålla i ett racket eller i en boll eller något annat fysiskt föremål. Hon tror att om man tog bort allt löst redskap så skulle det nog vara mycket svårt för barnen att nå målen. Hon tycker att hon får väldigt mycket hjälp av lösa redskap. Hon menar ett bollspel kan ju vara väldigt svårt att spela utan en boll och hon ser det som en omöjlighet att vara utan lekredskap.

Cissi anser att ur en motorisk synvinkel, att träna motorik, måste det finnas lösa redskap för undervisningen. Cissi säger; *Jag anser att barnen inte skulle kunna nå målen om alla de lösa redskapen togs bort.* Hon berättar att utomhus använder de oftast inga löst redskap men då är naturen som redskap och ojämnheter men för att barnen ska kunna klara motoriken och för att det ska bli utmaning för dem så behövs de lösa redskapen.

3.2.14 Det viktigaste i en idrottshall

Nora tycker att storleken, en stor hall, är alltid trevlig att jobba i. Nora säger; *Att det finns varierat material gör att det blir roligare men det är ingen nödvändighet för eleverna att nå målen.* Nora menar att det går att lösa på annat sätt, till exempel för att klara målet i gymnastik så finns det mycket fristående gymnastik man kan göra istället och om man har en schyst gräsmatta så kommer man ganska långt på det. Olga tycker att det är viktigt att det finns både fasta redskap och lösa redskap i en hall för att eleverna ska kunna nå målen. Hon vill låta eleverna få testa på att ta sig runt i en parkourbana, att använda kroppen, att ta sig över och under hinder. Olga säger att; *Förr tror jag att det handlade mer om precision genom att hoppa ett fint katthopp och landa snyggt och det handlar det inte om idag.*

Siri föredrar att jobba i en stor hall. Siri säger att; *Jag vet hur det känns att undervisa i en pytteliten hall och då kunde barnen knappt röra på sig och fick inte sitt rörelseutrymme vilket försvårade det att nå målen.* Hon påpekar dock att man behöver material också för det går hand i hand. Hon tycker att det är en lagom stor undervisningssal när hon delar av den stora hallen i två delar med hjälp av vikkväggen. Den ytan behövs för att 30 ungar ska få rörelseutrymme annars krockar och skadar sig barnen. Hallens storlek är viktig men den får inte vara för stor därför är det bra att kunna vika av hallen med vikkväggen så att det är en bra arbetsmiljö och lagom stort för deras rörelse. Hon tycker det är viktigt med redskap. Det viktigaste materialet är svårt att säga men boll står det ingenting om i kursplanen men bollspel finns ändå med i undervisningen men inte i lika stor utsträckning nu som tidigare. Många

elever blir ledsna när de hör att det inte står någonting om bollspel i kursplanen. Siri har arbetat efter många olika kursplaner under åren men hon tycker att den nuvarande är den bästa för att den är så allround och användbar.

Vera tror inte att storleken på hallen är ett avgörande för att om eleverna kommer uppnå målen eller inte. Det handlar mer om vad man fyller den med, alltså vad man gör av den ytan man har. Hon berättar minnen från när hon själv gick på gymnasiet och hade gym i en kapphall och där fanns ta mig skjutton ingenting. Vera kom ihåg att läraren hade två plintar som de kunde dra in från något hörn någonstans. Vera säger att; *Hur läraren fick till de där målen i hallen undrar jag fortfarande*. De aktiviteter som de fick utöva handlade om dans/rörelse till musik och någon form av bollspel. Det fanns ingenting mer att göra i den hallen och det måste ha varit jättesvårt för läraren men samtidigt är det en bra lärdom att använda sig av det som finns tillgängligt. För om Vera hade haft en stor hall hade hon säkerligen brett ut sig och ha gjort andra saker i den hallen. I dagsläget har hon den begränsade hallen och då får hon göra det som går att göra i den hallen för man kan ju inte bygga om salen, säger Vera. Det handlar om att som lärare försöka ha lite uppfinningsrikedom om det är en alldeles för dåligt och ställa sig frågorna; vad går det att göra här? Vad kan jag få till? Vad kanske jag måste vara ute och göra (som inte går att göra inne)? Cissi tycker att helheten är viktigt att det ska vara en stor och bra hall med bra redskap, både fasta och lösa redskap, och bra närmiljö.

3.2.15 Idrottshallens storlek, form och golvlinjers påverkan

Alla lärare säger att de undervisar alla möjliga aktiviteter i idrottshallen och att ha stor bredd och variation. Nora tror att storleken kan säkert påverka hennes val av aktivitet i undervisningen. Nora säger dock att; *Jag har aldrig undervisat i en liten hall*. Hon tycker det är bra med Nordskolans hall att hon kan dela av hallen i två delar så att det blir två mindre salar istället för en stor och hon gillar även formen på hallen. Det kanske inte är så jättebra att ha kull med en förskoleklass i en helsal. Golvlinjerna påverkar inte hennes val av aktivitet i undervisningen.

Olga säger; *Jag tycker inte att hallens storlek, form och golvlinjer påverkar mina val av aktiviteter i undervisningen*. Hon kan dock känna en begränsning när det kommer till ansats eller fler i en löpande hinderbana men så länge hon jobbar stationsvis så tycker hon att hon kan få med alla grundmoment. Dessutom påpekar hon att det är viktigt då att det inte är till

exempel 25 elever utan mindre grupper. Liten sal kräver 12-16 barn. Med för många barn i salen skapas oreda, olycksrisker och hörselskadorna ökar samt ventilationen klarar inte att för många i salen samtidigt. Siri tycker inte något påverkar hennes val i undervisningen.

Siri säger; *Det som påverkar är kursplanerna och läroområdena och det som ska göras för att nå kunskapskraven. Kursplanerna styr och då får jag anpassa det till hallens egenskaper.*

Vera tycker inte heller att hallen påverkar hennes val då hon försöker få in allt vad som tänkas kan på den lilla ytan. Vera säger; *Om det inte finns badmintonmått så kör jag badminton med barnen ändå.* Hon skulle vilja ha mer golvyta med tanke på de stora grupperna hon undervisar. Om ytan hade varit större så skulle barnen förhoppningsvis inte krocka lika mycket. Vera önskar att hon hade en jättestor hall egentligen. Hon tillägger att mycket också hänger på storleken på grupperna. Vera säger;

Om jag har 30 stycken ungar i en stor hall är det är inga problem, men det kan vara jättesvårt och trångt att ha 30 stycken ungar på ett litet utrymme. Barnen får då inte det utrymme de behöver när de ska till exempel springa och rör på sig.

Cissi förklarar att en stor hall med högt till tak ger bättre möjligheter för eleverna att kunna spela badminton på riktigt än en liten hall. I en lite hall hade man kanske behövt göra någon slags variant av racketspel och öga hand motorik istället. Det blir lättare att kunna lägga in exempelvis racketspel i Centrumsskolans stora hall. Cissi berättar att; *Om jag skulle arbeta i en hall som är 10x10 meter så tror jag inte att eleverna skulle kunna nå målen om man hade 25-30 elever per klass för då skulle de inte få plats.* Hon skulle uppleva det som svårt att undervisa i en liten sal även om eleverna ska ha redskapsgymnastik, motorikbanor, motorikövningar så blir det väldigt trångt och barnen kan inte ta den där farten de behöver. Hon tycker inte att det blir samma motoriska utmaningar för eleverna och därför påverkar hallstorlekar hur eleverna kan nå målen. Extremt stora hallar är inte heller bra för undervisningen, vill säga att ha en lågstadielklass i ena hörnet av en multisporthall tror hon inte är bra för undervisningen och gruppen. Därför är det mycket bra att ha en vikhvägg i stora hallar så att den kan delas upp i två lite mindre salar. Hon undervisar mycket sällan på helsal för då känns det för stort.

3.2.16 Lärarens olika krav för att kunna göra ett bra arbete

Nora upplever att hon kan göra ett bra arbete så länge det är en idrottshall hon undervisar i och att hon inte har till exempel en högstadielklass med 25 elever i en jätteliten hall. Nora säger; *Viktigt är att idrottshallen är anpassad utefter den grupp jag har.* Hon tycker det är viktigt att det finns möjligheter för henne att kunna dela av en stor hall så känner hon att hon kan göra ett bra jobb.

Olga tycker att hon kan göra ett bra jobb om hon får de förutsättningar och möjligheter från rektorn att jobba med mindre grupper för annars är det ingen värdig idrottslektion för eleverna eller för den anställde som ska jobba med det. Olga säger att; *Det är inte värdigt att gå in och ha 25 ungar på en yta på 10x10 meter.* Det är framförallt viktigt i de lägre åldrarna med mindre grupper då man ska skapa de sociala beteendena, att få ihop de i grupp och få alla att springa åt rätt håll. Hon berättar att hon under förra året hade två helklasser på idrotten, 24-27 barn under varje lektion. Det var för trångt redan från början och ännu trängre med alla lösa redskap dessutom. Att undervisa nästintill 30 elever i hallen innebär andnöd. Förra året erbjöd rektorn på skolan Olga om hjälp genom att ha en vuxen till i hallen men det skulle då blivit alldeles för trångt, vilket skulle skapa kaos. För närvarande har hon 16-18 barn per lektion, vilket innebär två klasser på tre grupper. Olga säger;

Jag hade helst velat ha halvklass på idrotten, alltså 12-13 barn, men samtidigt tycker jag att 16 stycken elever är en härlig dynamik vid lagsporter och gruppindelningar och är samtidigt roligt och greppbart.

Vid stationsträning blir det fyra elever per station innebär att alla alltid får vara först någon gång och man hittar ordning och kösystem. Hon säger att om några elever är sjuka vid halvklass så kanske det bara är 8 barn på idrotten ibland vilket är lite tamt. Ytmässigt där inne tycker hon max 12 elever egentligen. Det finns både för- och nackdelar med båda gruppstorlekarna.

Siri menar att det gäller som lärare att ha mycket fantasi vid undervisning i en liten lokal till skillnad från hur hon arbetar i dagsläget. Det är då hon kan göra ett riktigt bra arbete. Undervisa i en dålig lokal måste man som lärare kämpa så enormt mycket, både motivera barnen och sig själv. Före ombyggnationen på skolan hade Siri sin undervisning i en liten vindslokal uppe på vinden av skolan. När hon skulle undervisa i basket fanns det inga basketkorgar och taket var jättelågt. Siri säger att; *Jag fick komma på att basketkorgen var ett*

litet hål uppe vid ribbstolen och då blev det heller ingen rätt teknik för barnen vilket inte var bra.

Vera tycker nog att hon kan göra ett bra jobb oavsett hur lokalerna ser ut. Hon berättar att det har varit mycket strul med skolan exempelvis översvämning som drabbade gymnasalen. Då fick hon undervisa barnen ett tag i en annan hall som endast bestod av fyra väggar och ett golv. Alla de lösa redskapen som hon skulle aktivera barnen med fick hon bära med sig varje dag så som bollar och liknande. Vera säger;

Därför tror jag att idrottslärare är duktiga på att hitta på saker även om man inte får vara där det är tänkt att vara eller där det är en idrottshall, utan i vilket utrymme som helst i princip.

Cissi säger; *Jag känner att jag kan göra ett bra jobb om lokalerna är funktionella och att förråd är i anslutning till lokalen. Annars skapas stress både för mig själv och för eleverna.* Hon säger att dålig lokal påverkar undervisningen som till exempel dåligt ljus eller kalla golv är inte bra. Det som är jätteviktigt med lärande i idrottshallen är ett schema som fungerar så varken eleverna eller lärarna behöver känna stress till nästa lektion. Det måste vara ett glapp mellan lektionerna. Hon anser att det är bra att ha till exempel lågstadiet samlat på en förmiddag och högstadiet samlat på en eftermiddag efter varandra. Hon förklarar att hennes schema är upplagt att hon bland annat har en förskoleklass, en årskurs 1, en årskurs 9 och en årskurs 3 direkt efter varandra. De veckorna hon har redskapsuppställningar är hon då tvungen att riva bort allting och ändra till niornas lektion och sedan plocka fram allt igen till årskurs 3. Hon tycker att det skapar väldigt dålig arbetsmiljö då hon helst skulle vilja ha år F-3 efter varandra i ett block och två stycken sådana block per vecka osv. med mellanstadiet i block. När det är för uppdelat, alltså inte i block med klasser, bidrar det till onödig stress och jättemycket extrajobb och då blir pedagogiken och inläringen dålig. Cissi menar att det inte är endast lokalen eller vad det finns för lösa redskap som påverkar undervisningen utan schemat också. Cissi säger att;

Det skapas onödig stress och jättemycket extrajobb och då blir pedagogiken och inläringen dålig så det är inte bara lokalen som påverkar utan även schemat. Det är jätteviktigt för det spelar ingen roll vad du har för redskap och vad du har för lokaler, det här är inte bra med schemat.

3.2.17 Lärarens sämsta respektive bästa idrottshall

Nora berättar att Nordskolan är den tredje skolan hon jobbar på. Den skolans idrottshall tycker hon var bra just för att den var så lättillgänglig. Nora säger; *Den första skolan jag arbetade på hade ingen idrottshall och då var jag ute med barnen nästan jämt.* Hon gillar att undervisa utomhus för då är det en helt annan pedagogik. Det hon fick göra på första skolan var att hyra in sig i ibland i lokaler nära skolan men den mesta undervisningen var på en stor gräsmatta.

Olga säger att det är många olika funktioner som väger in när hon ska berätta om den sämsta respektive bästa hallen hon undervisat i. Den sämsta hallen var en hall med måtten 5x9 meter som låg nere i en källare. I den lilla hallen var man i ibland, annars behövde hon ta sig två kilometer till en annans skolas idrotthall. Hon upplever att det var den sämsta upplevelse någonsin att ta barn i årskurserna 1-3 den långa vägen och barnen i mellanstadiet som cyklade kom kanske bara hälften fram till lektionen då andra hälften hittade på något annat på vägen. Hon upplevde att det var ett himla flängande fram och tillbaka varje dag vilket skapade stress. Den bästa hallen var avlång och hade måtten 10x12 meter. Lektionstiden var 90 minuter och hon hade endast halvklasser. Genom att ha 90 minuters lektioner gav det en mycket skön start, långt upplägg och bra avrundning vilket gav en otrolig harmoni. Hon gillade även en annan hall som var en stor handbollssal för idrottsinriktade killar i högstadiet vilket var det en fantastisk miljö. Olga tycker att allt handlar om gruppstorlek, enkelhet och närhet. Olga poängterar även att; *Det är viktigt att få idrottsläraren att känna sig som en del av sammanhanget i skolmiljön genom att idrottshallen ligger i samma hus som den stora skolbyggnaden.* Därför trivs Olga så bra på Östskolan då hon blir delaktig i allt annat på skolan också.

Siri tycker att vindslokalen (uppe på vinden) som var skolans idrottssal före ombyggnationen var den sämsta hall hon undervisat i. Siri säger; *Det var ett gammalt och litet rum med helklass där samtidigt. Barnen krockade och gjorde illa sig i salen.* Den bästa hallen är hennes nuvarande hall på Sydskolan och det är därför hon är kvar ännu, säger Siri. Hon tycker det är en bra arbetsmiljö, mycket lampor som ger bra ljus, gillar golvet och det är trevligt med träpanelen på väggarna då det känns hemtrevligt. Hon gillar att det är så fräscht då det inte luktar illa i hallen eller i förråden.

Vera berättar att den sämsta hallen var den hallen hon tillfälligt fick ta med eleverna till då det var översvämning på skolan för akustiken var bedrövlig där. Vera säger att; *Jag har arbetat i några andra idrottshallar tidigare men jag har aldrig någonsin jobbat i någon fin gymnasal.* När hon började arbeta på Västskolan var dock den hallen helt nybyggd men då var den samtidigt väldigt liten.

Cissi anser att hennes nuvarande idrottshall är den bästa som hon undervisat i då hon gillar handbollsplansstorlek med en vikkvägg och den har bra mått. Den sämsta hallen var en liten fyrkantig hall. Akustiken var fruktansvärd vilket var jätteansträngande för både elever och lärare. En annan hall tycker hon också var dålig som var liten till ytan och hennes elever var då tvungna att sats ute från omklädningsrummen. Cissi säger; *Gruppstorleken kände jag påverkade undervisningen då och det blev mer incidenter mellan eleverna i hallen hur jag än planerade.*

3.2.18 Den optimala idrottshallen

Nora beskriver den optimala hallen för henne som en stor hall, så som Nordskolans hall, och med de grejer hon behöver lättillgängligt. Hon skulle vilja ha alla möjliga lösa redskap. Hon gillar att man kan improvisera då alla redskapsförråden ligger precis intill idrottshallen och inte ha förrådet med lösa redskap uppe i stora skolbyggnaden.

För Olga handlar det om helhetsmiljön. Idrottshallen ska finnas i samma skolbyggnad som resten av eleverna där de går i klassrummen. Vid arbete med barn i lägre åldrar behövs inte en fullskalig handbollssal utan hallen kan vara 10x15 meter. Hallen ska vara fullt utrustad med ribbstolar, bommar, klätterväggar, ringar, räck och lianer så att barnen har möjlighet att träna på grovmotoriken. Hon önskar sig redskapsrum med tillgång till plintar, mattor och bollar och andra redskap som behövs. Hon tycker också att det är viktigt med enkelheten till närmiljö så som naturreservat, och skridskobana. Siri säger att den optimala hallen är just Sydskolans hall som hon varit med och ritat själv. Hon tycker det är viktigt att hallen ska ha närhet till naturen.

Vera på Västskolan säger;

Jag tycker att den optimala idrottshallen har möjlighet att ha en vikhvägg för att dela av hallen i två delar. Då kan man faktiskt ha olika aktiviteter igång samtidigt och då gäller det att ha kanske en dubbel så stor hall än min nuvarande hall att göra det på. Det bidrar även till att det blir färre barn per yta. Önsketänkande är att allt löst redskap sitter uppe i taket och så trycker jag på en knapp och så kommer allting ner till golvet för då slipper jag släpa saker fram och tillbaka.

Cissi tycker att den optimala hallen har samma storlek som Nordskolans hall och har en bra vikhvägg att ta ner. En hall måste alltid komplitera med utomhusmiljön. Hon drömmer om att ha bra förrådsutrymmen som är funktionella där det är lätt att ta ut och ta in redskap.

Redskapen ska vara nya och fräscha. Det ska vara en fri gång mellan salarna när vikhväggen är nere. Önskemål skulle vara att ha extra undervisningsrum/ lokaler med speglar där eleverna i mindre grupper kan träna till exempel dans i en lugnare miljö och därefter lätt kunna ta sig tillbaka till stora hallen igen. Cissi säger; *Jag vill ha en hall som har bra med IT*. Det ska finnas en dator med trådlöst internet, en portabel projektor som visar bild på väggen och även kamera eller iPad för att kunna filma eleverna när de utför olika rörelser och där eleverna sedan kan se hur de själva rör sig. IT-media bidrar till en bättre undervisning.

4. Analys och diskussion

Syftet med min studie var att undersöka vilken betydelse idrottshallens utformning har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet i ämnet idrott och hälsa för elever i grundskolan på fem skolor. Nedan presenteras en diskussion där resultaten jämförs med den tidigare forskningen utifrån frågeställningen. Därefter presenteras metoddiskussionen och studiens slutsats samt förslag till fortsatt forskning.

4.1 Resultat och tidigare forskning

4.1.1 Olika förutsättningar

Lärarna anser att de kan göra ett bra arbete så länge det är lagom stora elevgrupper och en rymlig idrottshall. Alla lärarna nämner olika krav/ förutsättningar de kräver för att de ska kunna göra ett bra arbete så som till exempel redskapsförråd som har anslutning till hallen, ett bra schema och nya tekniska prylar som exempelvis Ipad eller Spotify. Det finns en outtalad

uppfattning som är att en bra pedagog kan göra ett bra arbete oavsett hur lokalerna ser ut (Björklid 2005, s. 21). Jag håller med informanterna om att jag tror det kan vara svårt att kunna undervisa och göra ett bra jobb oavsett hur lokalerna ser ut. Jag tror även att eleverna kan lära sig olika mycket beroende på vilken skola de går på och därmed lättare eller svårare att kunna klara kunskapskraven från kursplanen, vilket är synd. Angående de tekniska prylarna, modern IT, i undervisningen tror jag är bra. Ur ett lärandeperspektiv är det bra att det finns möjlighet att kunna filma när eleven utför en viss rörelse som till exempel handstående nedrullning eller en forehand i tennis. Då får eleven själv en inblick och får se med egna ögon vad denne bör förbättra och träna på. Jag utövar golf på min fritid och min tränare brukar ibland filma min golfsving och visar sedan mig efteråt vad som är bra och vad som bör förbättras. Jag tycker då att jag lär mig mer än att tränaren bara säger ”gör så och gör så” utan att få en förklaring varför.

4.1.2 Trygg och bra miljö

Lärarna tror att sina elever är nöjda överlag med idrottshallens utformning och dess lösa redskap. Några sa att eleverna antagligen inte har så stor referensram för de vet ju inte vad som egentligen skulle kunna finnas. Vera sa att; *Om barnen kanske skulle få se hur en GIH:s idrottshall ser ut så skulle väl dom blekna när dom kommer tillbaka till denna hallen igen.* Cissi påpekade dock om att hon tror att barnen tycker att det är tråkigt när de får stickor i händerna då de tar i bänkar och klättrar på ribbstolar. Hon tycker att det tar onödig tid av undervisningstiden genom att behöva tänka på det också. Vera upplever att vissa barn tycker det är jobbigt och irriterande med glasdörrarna och glasfönstren som är på vissa ställen i hallen in mot skolan. Jag tror att det är viktigt att barnen ska känna sig trygga och trivas i idrottshallen. Det bidrar till att de kan slappna av och endast fokusera på vad de ska göra på lektionen istället för att oroa sig för att de ska få stickor i händerna från bänkarna eller att andra barn utanför hallen tittar på. Då tror jag att det finns större chans att barnet kan utveckla en god identitet till idrottshallen. Jag kan finna likheter i att Björklid (Ibid., s. 11 ff) förklarar att; ”Den fysiska miljön har betydelse för utveckling men också för hur barn och unga utvecklar en identitet i relation till platsen. Laddningar av platsidentitet beror på samtliga kvaliteter i den fysiska miljön och dess mera specifika egenskaper som t.ex. tillgängligt rum, belysning, luftkvalitet, buller osv.”.

Jag upplevde att belysningen i Nordskolans idrottshall var ganska svag och dålig medan Sydskolans idrottshall hade stark belysning av många lampor från taket. Vera sa att det nästan är löjligt att det är så högt till tak men att det samtidigt känns luftigt och stort på grund av höjden. Höjden på taket tror jag bidrar till bättre luftkvalitet. Olga berättade om att det ibland är dålig luft i hallen och att ventilationen skulle behöva vara bättre. Jag tror att ur ett lärandeperspektiv är det viktigt att luftkvaliteten är bra inne i idrottshallen för annars kanske det är för syrefattig luft och även för varmt/ kvavt i salen vilket leder till koncentrationssvårigheter och därmed sämre inlärning hos eleven. Ur ett annat perspektiv, ur ett arbetsmiljöperspektiv, så borde det vara jobbigt för idrottsläraren att vistas hela dagarna i en idrottshall med dåligt ljus och dålig luft. Det tycker inte jag känns bra ur en arbetsmiljösynvinkel.

4.1.3 Golvlinjerna

Nordskolans hall, Sydskolans hall och Centrumskolans hall är traditionella idrottshallar medan Västskolans hall och framförallt Östskolans hall är otraditionella idrottshallar. Liljekvist (2012, s. 88-91) förklarar att traditionella idrottshallar är hallar med linjer för de traditionella bollspelen; basket, innebandy, badminton, volleyboll och handboll. Otraditionella idrottshallar är hallar som till exempel är rund till formen med endast några få linjer markerade på golvet som inte är förknippad med någon speciell bollsport. Tävlings och prestation utmanas i de hallar där linjerna antingen saknas helt eller där linjerna finns men inte markerar spelplaner för olika idrottsgrenar.

Lärarna, Nora, Siri och Cissi, som undervisar i de traditionella hallarna sa att de använder linjerna även till andra aktiviteter än vad de är tänka till. Linjerna används bland annat till olika avgränsningar i lekar, att ha samlingar på och att hjula på. Det stämmer med vad Liljekvist (Ibid., s. 175) kommit fram till att läraren inte nödvändigtvis behöver använda golvlinjerna i idrottshallar för bollspel utan kan istället användas för till exempel träning av kroppens motoriska förmågor eller upplevelse av rörelse. Idrottshallens golvlinjer kan användas till vad som helst men då krävs det en stor vilja och öppenhet hos läraren för otraditionella sätt att undervisa och även nytänkande och kreativitet hos läraren. Nora, Siri och Cissi använder dock linjerna till olika bollsporter som de är tänka till så som exempelvis badminton och handboll. De tre lärarna sa att de tycker det är svårt att klara sig utan golvlinjerna för då blir det svårt att kunna visa eleverna och spela olika bollsporter efter de

”rätta” linjerna till varje bollspel. Olga och Vera som undervisar i de otraditionella och hallarna tycker inte att linjerna är lika viktiga. Hallarna är så små och vid olika bollspel används hela golvytan som spelplan. Vera sa att; *Om det inte finns badmintonmått så kör jag badminton med barnen ändå.* Likheter i mina resultat, om Nord-, Syd- och Centrumskolans hall, är att Sandahl (2005, s. 210 f) förklarar att idrottshallens golv har oftast linjer som markerar bollplaner för diverse bollsporter och han kallar det en ”läroplan i linjer”. Han menar att idrottshallar linjer på golvet inspirerar enbart till bollsporter och olika gymnastikövningar. Han menar att idrottshallen har en sorts dold agenda som tydligt visar idrottsläraren och eleverna vilka aktiviteter som uppmuntras under lektionerna, nämligen bollspel.

Ur ett lärandeperspektiv lär sig eleven om hur olika bollspelsplaner ser ut. Tekniken i olika slag kan eleven lära sig i alla de fem idrottshallar men att öva olika bollspel i de större hallarna, Nord-, Syd- och Centrumhallen, känns mer realistiskt, enligt mig. Samtidigt anser jag att lågstadiebarnen på Öst- och Västskolan är så pass små ännu och litenheten kan därför vara bra för de barnen. De barnen är ännu mycket små och det viktigaste tror jag är att barnen i den åldern får möjlighet att få testa på olika sorters idrotter och aktiviteter i en förenklad form och inte nödvändigtvis måste spela enligt korrekta mått på spelplaner och efter nästintill riktiga spelregler. Jag tycker ändå att de måste ha rätt till mycket golvyta för att kunna röra på sig fullt ut men ytan måste ändå vara större än 10x10 meter men behöver heller inte vara riktigt lika stor som en halv handbollsplan, 24x24 meter. Jag tycker att det viktigaste är att barnen får röra på sig, finna rörelseglädje, och får testa på olika aktiviteter och idrotter lite lätt.

Östskolans idrottshall har vita prickar utspridda över hela golvet som förr i tiden var tänkt att varje elev skulle sitta på var sin prick vid samlingar. Olga berättade att hon använde prickarna istället till att låta varje elev ställa sig på var sin prick till exempel när alla ska hoppa hopprep samtidigt. Prickarna skapar ett lagom avstånd mellan alla barnen i salen. Jag tycker att Olgas idé med prickarna var riktigt bra. Olga och Vera berättade att de alltid har sina samlingar med barnen i en ring i mitten av salen, vilket jag tycker är bra. Samling i ring tycker jag skapar gemenskap i gruppen till skillnad från om barnen till exempel ska sitta på var sin prick utspridda i salen.

4.1.4 Hörseln och rösten

Olga, Siri och Vera säger att de har specialgjorda öronproppar för deras egna öron men att de sällan använder dem tyvärr. Olga och Siri tycker det känns obehagligt och ovant att använda dem. Ljudnivån handlar framförallt om vilka barn och vilken grupp man har, sa Vera. Alla lärarna tycker att det är viktigt att försöka ha en låg ljudnivå och lära barnen att de inte får skrika eller låta för mycket i onödan. I övrigt är lärarna i stort sätt nöjda med sina hallar när det kommer till akustiken. I stora drag är det gruppstorleken och vilka barn som är i hallen som påverkar ljudnivån, enligt informanterna. Cissi nämner dock ett problem med att vikväggen i Centrumhallen inte isolerar ljud tillräckligt bra på grund av att den är gammal vilket påverkar henne när hon ska planera vad hon ska ha för aktiviteter. När det är basket på andra halvan av salen så läcker det ljudet över till den andra halvan där hon kanske har samling eller någon lugnare aktivitet. Av mina resultat finner jag vissa likheter med Schäders (2003, s. 6) slutsatser som visar att lektioner i idrottshallen är ett problemområde. Höga ljudnivåer har uppmätts, både höga ekvivalenta och höga maximala värden, vilket innebär att lärarna i ämnet idrott och hälsa är en utsatt grupp med risk att få hörselskador. Mina informanter påpekar dock inte att det är ett problem med ljudnivån i deras undervisning men att de ständigt måste påminna sina elever om att sänka ljudnivån. Genom att lärarna ofta måste tjata på sina elever om att sänka ljudnivån i idrottshallen bidrar det till att det tas mycket onödig tid av den totala undervisningstiden, antar jag. Ryan och Mendel (2010, s. 77 f) anser att ljudnivåerna i idrottshallar är oroväckande höga och har troligen en skadlig inverkan på elevernas inlärning. Jag tror att hög ljudnivå under undervisningen i idrottshallen kan leda till huvudvärk hos eleven som i sin tur kan leda till koncentrationssvårigheter och därmed sämre inlärning.

Ingen lärare kände att rösten var något problem för dem i deras undervisning. Siri berättade att det är viktigt att ha en låg röst och att ta ifrån magen. Olga berättade att det är sällan hon behöver höja rösten och bara när hon märker att något håller på att gå över styr. Vera sa att rösten påverkas beroende på vilka barn hon har och ibland använder hon rösten mer än vad hon borde göra. Cissi poängterar att det är viktigt som idrottslärare hur man ska använda sin röst för annars skulle den ta slut även i en bra lokal. Detta vet jag dock inte om det stämmer med Lundquist, Holmberg, Burström och Landström (2003, s. 1297) slutsatser som visar att höga ljudnivåer kan leda till röstproblem hos läraren för när ljudnivån ökar måste läraren höja

rösten vilket i sin tur leder till att elever höjer sina röster. När bakgrundsljudnivån är över 40 dB ökar röstens ansträngningsgrad.

4.1.5 Skillnader mellan lärare och skolor

Som jag nämnt tidigare så upplever jag att dagens kursplan i idrott och hälsa inte är så detaljerad skriven, alltså att det inte står exakt vad undervisningen ska innehålla. Det ansåg även mina informanter. Alla informanterna tror att lärare i idrott och hälsa tolkar kursplanen olika och därmed undervisar/ lär ut olika aktiviteter i praktiken. Nora sa att kursplanen är ganska diffus då man som lärare får tolka in vad man vill egentligen och att det då blir idrottslärarens preferenser som styr undervisningen. Den innebär att transformeringsarenan ser mycket olika ut mellan olika lärare. Detta stämmer med vad Linde (2012) skrivit om läroplanernas tre så kallade arenor: formulerings-, transformerings- och realiseringsarenan. Dessa tre begrepp kan kortfattat förklaras genom att under formuleringsarenan avgör undervisningens innehåll, under transformeringsarenan omformas och planeras innehållet till konkret undervisning och under realiseringsarenan genomförs den konkreta undervisningen. ”Läroplansteori handlar om vad som väljs ut som giltig kunskap att lära i skolan och vilka mekanismer som verkar på skilda nivåer i systemet för att vissa innehåll lyfts fram” (Linde 2012, s. 100). Ur ett lärandeperspektiv innebär det att eleverna lär sig olika saker beroende på vilken lärare i idrott och hälsa eleven har.

Upplevelsen jag har fått genom åren är att idrottshallen alltid ligger en bit bort ifrån själva skolbyggnaden. Nord-, Syd- och Centrumskolans hallar ligger cirka 100 meter från skolbyggnaden medan Öst- och Västskolans hallar ligger i samma byggnad som skolbyggnaden. Olga sa att hon uppskattar att idrottshallen är i mitten av skolbyggnaden vilket bidrar till att momenten som kan vara kränkande och där det händer incidenter mellan elever minimeras genom att ha närheten. Hon tycker också att det är viktigt att få idrottsläraren att känna sig som en del av sammanhanget i skolmiljön genom att idrottshallen ligger i samma hus som den stora skolbyggnaden och det är därför Olga trivs så bra på Östskolan då hon blir delaktig i allt annat på skolan också. Det tror jag också är viktigt med närheten, både för eleverna och för idrottsläraren.

Det som är intressant är att barn som går i lågstadiet på vardera skola har idrott i alla de fem idrottshallarna. Det innebär att eleverna i årskurs F-3 på Öst- och Västskolan har betydligt

mindre yta att röra sig på till skillnad mot barnen i samma åldrar på Nord-, Syd- och Centrumskolan. Det är stora skillnader på mängden lösa redskap och vad det finns för lösa redskap samt golvytan mellan hallarna. Det bidrar till att det blir olika förutsättningar för elevernas inläring. Siri sa att det inte är lika bra förutsättningar i andra idrottshallar i kommunen där hon arbetar. Hon berättade att de lärarna får anpassa sig och då kanske bedömningen och kraven blir lite olika, men tyvärr kan inte alla ha exakt samma förutsättningar och då få man som lärare göra det bästa av situationen.

Jag har räknat ut hur mycket golvyta varje elev får på varje skola. Jag har då räknat med att vikhallen är nere på Nord-, Syd- och Centrumskolan, vilket innebär att jag har med ena halvan av hela idrottssalens golvyta i uträkningen nedan. På Nordskolan får varje elev cirka 24 m², på Östskolan cirka 5,5 m², på Sydskolan cirka 20 m², på Västscolan cirka 4,5 m² och på Centrumskolan cirka 21m². Jag anser att det är oroväckande liten golvyta varje elev får ha på lektionerna i Västscolans idrottshall. När man ser dessa siffror kan det kanske betyda att det är allra högst ljudnivå i Västscolans idrottshall under lektionerna då det är många barn på en liten yta. Där är det som mest elever per kvadratmeter gentemot alla de andra hallarna. Det får jag bekräftat av Lundquist (2003, s. 42) som säger att om antalet elever fördubblas, i ett vanligt klassrum, ökar ljudnivån med 3 dB men det finns en gräns där en ökning av antalet elever inte längre drar upp ljudnivån.

4.1.6 Hall- och gruppstorleken

En fråga som väckts under studien är varför Vera inte påpekade något om att arbeta med mindre grupper i Västscolans lilla idrottshall. Istället för att undervisa upp emot 30 elever skulle kanske 20 elever varit maximum för den ytan. Det är skillnad då Olga endast har 16-18 barn per lektion medan Vera har 25-28 barn per lektion, trots att hallarna är ungefär lika stora. Hon önskar att få en större idrottshall men när det inte finns möjlighet till att bygga ut skolan kan grupperna minskas istället, enligt mig. Jag anser att det hade varit en tillfällig lösning på problemet. Vera sa ändå att om hon hade haft 30 elever i en stor hall skulle det inte vara några problem, men att det kan vara jättesvårt och trångt att ha 30 elever på en liten yta. Hon sa att barnen får då inte det utrymme de behöver när de ska till exempel springa och rör på sig.

Majoriteten av lärarna nämnde att det är viktigt att gruppens storlek är anpassad till hallens storlek. Cissi sa; *Om jag skulle arbeta i en hall som är 10x10 meter så tror jag inte att*

eleverna skulle kunna nå målen om man hade 25-30 elever per klass för då skulle de inte få plats. Olga sa att; Det är inte värdigt att gå in och ha 25 ungar på en yta på 10x10 meter. Olga tycker också att alla i en sådan liten sal och i små grupper blir både hörda, sedda och känner sig delaktiga. Både Siri och Cissi har arbetet i små idrottshallar tidigare och då kände Cissi att gruppstorleken påverkade undervisningen och att det blev mycket incidenter mellan eleverna i hallen hur hon än planerade. Siri kände att barnen knappt kunde röra på sig och fick inte sitt rörelseutrymme vilket försvårade att nå målen ur kursplanen. Hon sa också att hon i den lilla hallen fick komma på att basketkorgen var ett litet hål uppe vid ribbstolen vilket bidrog till att barnen inte fick lära sig och träna på den rätta tekniken. Både Olga och Vera påpekade dock att det inte är optimalt att undervisa årskurs 4 och uppåt i deras små idrotthallar, vilket jag också anser låter klokt. Mina resultat bekräftas då det finns olika ramfaktorer så som till exempel tid, utrustning och antal elever osv. och dessa fysiska ramar begränsar lärarens handlingsutrymme (Linde 2012, s. 17 f).

Jag har själv fått testa på att undervisa i både små och stora idrotthallar. Jag upplever att en liten halls storlek kan begränsa vilka aktiviteter jag kan undervisa och därför är det lättare att undervisa i en stor hall, enligt mig. Den känns som att det finns större möjligheter i en stor hall men då förutsätts det också att det finns tillgång till lösa redskap i hallen, enligt mig. Jag har fått testa på att undervisa cirka 25 elever i en mycket liten hall, vilket var jobbigt och svårt ibland. I vissa aktiviteter upplevde jag att det var alldeles för trångt att ha alla barn igång samtidigt i hallen för då krockade och skadade sig barnen ofta och kaos skapades. Ibland var jag därför tvungen att låta alla barn turas om att sitta på en bänk vid sidan av aktiviteten en kort stund var för att göra det någorlunda spelvänligt i hallen vilket känns fel och tragiskt, enligt mig. Därför tycker jag att det är oerhört viktigt att gruppens storlek inte får vara för stor gentemot hallens storlek.

4.1.7 De lösa redskapen

Alla mina informanter påpekar att det handlar mycket om att det är viktigt med fantasi hos läraren. Även viktigt vad man som lärare ”serverar” eleverna för lösa redskap i idrottshallen. Tidigare konstaterades att transformeringsarean kan se mycket olika ut beroende på vilken lärare eleven har och därför är också realiseringsarean olika mellan lärare och skolor, enligt mig. Nora är nämligen övertygad om att barnen kan nå alla målen ur kursplanen genom att endast vara utomhus hela tiden och inte ha tillgång till lösa redskapen. Hon berättade att på

hennes första skola hon arbetade på fanns det ingen idrottshall och därför hade de nästan alltid utomhusidrott på en stor gräsmatta istället. Det stämmer in på vad Linde (2012, s. 100) kommit fram till att under realiseringsarenan genomförs den konkreta undervisningen som utgår från transformeringsarenan där innehållet har omformats och planerats av läraren. De andra lärarna tycker däremot annorlunda. Olga, Siri, Vera och Cissi tycker att de lösa redskapen är ett måste för undervisningen och behövs för att eleverna ska kunna klara målen ur kursplanen. Där ser jag likheter med vad Björklids (2005, 11 ff) kommit fram till att det som är viktigt för samspelet mellan fysisk miljö och barns lek är tillgång till mycket löst redskap, både inom- och utomhus. Alla lärarna, inklusive Nora, tycker att de lösa redskapen är bra och viktiga för lärande i hallen. Siri sa att; *De lösa redskapen bidrar till att de blir motiverade och det blir olika utmaningar för dem.* Nora sa angående lösa redskap att; *Ju mer vägar man kan gå desto lättare blir det och med mer valmöjligheter blir det mer flexibelt.* Olga sa att; *Om du står och hoppar jämfota så är det klart att man kan hoppa utan ett hopprep men det blir en större morot att hoppa över hopprevet.*

Jag tror att barn lär sig mer i undervisningen om det finns lösa redskap än om det inte skulle finnas lösa redskap. Jag tror att de lösa redskapen skapar nyfikenhet, motivation och utmaning för eleven och därmed lär sig barnet mer. Både Siri och Cissi poängterade vikten av att ”duka upp” salen på ett trevligt sätt med mycket färggranna redskap och spännande delar för då blir det som julafton med de lösa redskapen för barnen. Cissi sa att hon tror att eleverna skulle bli gladare om det fanns skum-/mjukplintar, istället för endast hårda plintar, för då skulle de våga mera. Det påpekade även Siri att vikten av att ge eleverna möjlighet till olika alternativ, då alla elever ligger på olika nivå, till exempel i en redskapsbana där eleven kan välja att hoppa över en mjuk eller hård plint. Det tror jag också är mycket viktigt så att inte eleverna blir rädda då de först kan börja hoppa över en mjuk plint och därefter testa hoppa över en hård plint, då blir det en progression i undervisningen. Cissi tror att de lättare lösa redskapen framförallt bidrar till lek och fysisk aktivitet hos barnen. Hon sa att redskap som bollar, racketar, diablos och jongleringsbollar stimulerar mer just för att de känns modernare och mer aktuella idag än de gamla fasta redskapen som ”farfar” också hoppade över och som ofta man slår sig på. Vera och Nora sa att de märker att barnen blir så glada och springer runt när de får komma in i idrottshallen som är ett tomt utrymme när det inte finns några redskap framme. Vera berättade att det finns många lekar man kan göra på en tom yta med den egna kroppen som redskap. Cissi sa att ibland ska det vara helt tomt och ibland inte i

undervisningen i hallen. Jag tror att det är viktigt att varva undervisningen med tomma ytor och ibland med inslag av lösa redskap för att kunna skapa variation i undervisningen och ha möjlighet att arbeta med alla målen ur kursplanen på olika sätt.

4.1.8 Kursplanen och undervisningen

Jag upplever att alla lärarna var väl insatta i den nya läroplanen, Lgr 11. Siri förklarade att hon, tillsammans med andra lärare i idrott och hälsa i kommunen, under två års tid arbetat fram en LPP (lokal pedagogisk planering) utefter den nya kursplanen som innehåller lektionsförslag för varje årskurs i grundskolan samt hur man ska använda de nya kursplanerna. Siri förklarade att hallens utformning inte ska styra innehållet i undervisningen. Det som påverkar är kursplanen och det som ska göras för att nå kunskapskraven. Kursplanerna styr och då får hon anpassa det till hallens egenskaper. De andra informanterna ger olika exempel på mål från kursplanen i deras resonemang. Mina resultat tror jag inte stämmer helt med Sandahls (2004, s. 65) slutsatser om att kursplanen inte haft någon direkt inverkan på de moment/ aktiviteter som genomförs under lektionerna genom åren, utan att utrustning- och lokaltillgången styr innehållet.

Alla lärare sa att de undervisar alla möjliga aktiviteter i idrottshallen och viktigt att ha stor bredd och variation. När lärarna svarade på om idrottshallens storlek, form och golvlinjer påverkar deras val av aktiviteter i undervisningen svarade de lite olika. Olga sa att hon skulle vilja kunna skapa parkourbana i Östskolans hall men att det tyvärr inte får plats. För att lösa situationen med golvutrymmet använder hon sig ofta av stationsträning, 4 stationer, i hennes undervisning för då vet hon att alla rör på sig hela tiden och då är det ingen som står och väntar. Olga sa dock att; *Jag tycker inte att hallens storlek, form och golvlinjer påverkar mina val av aktiviteter i undervisningen.* Hon kan ändå känna en begränsning när det kommer till ansats eller fler i en löpande hinderbana men så länge hon jobbar stationsvis så tycker hon att hon kan få med alla grundmoment. Dessutom påpekar hon att det är viktigt då att det inte är till exempel 25 elever utan mindre grupper. Enligt min åsikt anser jag att Östskolans lilla golvyta påverkar hennes val av aktivitet då hon till exempel anser att det är svårt att skapa en parkourbana på den lilla ytan. Jag anser att Olgas situation kan sättas in i Lindblad, Lunde och Naeslunds (1999, s. 98) tolkning/ modell av ramfaktorteori som är; "Ramar → Process → Resultat". Detta innebär att den lilla lokalen tillsammans med den lösa utrustning begränsar henne som lärares handlingsutrymme. Det är helt enkelt en för liten yta för att kunna bygga

upp en parkourbana vilket är en begränsning. Jag tror att det lätt kan bli för trångt med mycket lösa redskap framme tillsammans med alla eleverna i de små hallarna, Östskolans- och Västskolans hall, men samtidigt spelar gruppens storlek in i sammanhanget. Jag anser ändå att så länge eleverna har möjligheterna till att nå kunskapskraven i kursplanen i Olgas undervisning vid stationsträning i Östskolans lilla hall så är det ett gott tecken. Nora berättade att hon aldrig har undervisat i en liten hall men ändå uttalar hon sig om att det verkar jobbigt att undervisa i en liten hall då barnen lätt kan krocka. Hon antydde ändå att det inte är lokalen som påverkar undervisningen så mycket, på grund av att det är så uppstyrt på idrotten och mer att det är upp till läraren till vad denne gör av det.

4.1.9 Den optimala idrottshallen

När informanterna fick beskriva den optimala hallen för dem sa de en del gemensamma önskemål. Nora beskrev den optimala hallen för henne som en stor hall, så som Nordskolans hall, och med alla möjliga olika lösa redskap som hon behöver lättillgängligt. För Olga handlade det om helhetsmiljön. Idrottshallen ska finnas i samma skolbyggnad som övriga klassrum. Hallen kan vara cirka 10x15 meter för barn i lägre åldrar och fullt utrustad med ribbstolar, bommar, klätterväggar, ringar, räck och lianer. Hon önskar sig redskapsrum med tillgång till massor utav olika lösa redskap som behövs. Hon tycker det är viktigt med enkelheten till närmiljö så som naturreservat och skridskobana. Siri sa att den optimala hallen är just Sydskolans hall som hon varit med och ritat själv som har närhet till naturen. Hon önskar att de tekniska prylarna hade varit moderna i den optimala hallen. Vera tyckte att den optimala hallen är stor till ytan och att hallen har en vikhvägg som ger möjligheten att ha två aktiviteter igång samtidigt på vardera sida. Även att ha de lösa redskapen är lättillgängliga och att de tunga lösa redskapen är lätta att ta/ rulla fram och bort med hjälp av vagnar. Cissi ansåg att den optimala hallen har samma storlek som Nordskolans hall och har en bra vikhvägg att ta ner. Hallen ska ha bra förrådsutrymmen som är funktionella där det är lätt att ta ut och ta in redskap och redskapen ska vara nya och fräscha. Hon önskar att det också finns extra undervisningsrum/ lokaler med speglar där eleverna i mindre grupper kan träna till exempel dans i en lugnare miljö och därefter lätt kunna ta sig tillbaka till stora hallen igen. En hall måste alltid komplitera med utomhusmiljön samt bättre IT för undervisningen så som kamera, Ipad, Spotify, dator och trådlöst internet. Det är också viktigt med ett välfungerande schema.

Utifrån informanternas drömmar om den optimala hallen kan det sammanfattas genom att de

överlag vill att hallen ska vara stor till ytan och fullt utrustad med inredning samt ha en vikhägg. Det ska finnas mycket olika lösa redskap som är lättillgänglig för undervisningen. Det är viktigt att idrottshallen ska ligga när naturen och att hallen är utrustad med modern IT. Jag anser att den optimala idrottshallen är det som lärarna beskriver ovan. De egenskaperna tror jag bidrar till att undervisningen har förutsättningarna till att bli riktigt bra och givande. Det är då en god arbetsmiljö både för lärare och för elever. Jag tror också att ett välfungerande schema för lärare och elever bidrar till mindre stress och bättre pedagogik och bättre inläring hos eleverna. Närheten till naturen, simhallen och skridskobanan gör det så mycket enklare för alla inblandade i undervisningen, enligt mig.

Angående ramfaktorteorin så har jag fått bekräftat att olika faktorer så som utrustning, lokal, antal elever o.s.v. påverkar undervisningen, innehållet, pedagogiken och lärandet hos eleverna i hallen. Som jag nämnt tidigare så sa majoriteten av informanterna att de lösa redskapen, utrustningen, är avgörande för om eleven kan klara kunskapskraven från kursplanen. Om gruppen är för stor i en liten hall/ lokal försvårar det inläringen hos barnen. Gruppens storlek måste vara anpassad till idrottshallens golvyta. Mina resultat och egna åsikter stämmer med Lindes (2012, s. 17 f) antydanden, om ramfaktorteorin, att fysiska förutsättningar påverkar val av aktivitet i undervisningen och möjligheten för eleverna att därmed klara målen i läroplanen för idrott och hälsa.

4.2 Självkritik

Allt som allt är jag nöjd med min studie men undersökningen är dock mycket liten. Jag anser att intervju som metod var riktig i min studie. Jag tycker att metodvalet och den strukturerade mallen var bra då jag fick information från både lärarna och av det jag själv såg. Om jag hade haft mer tid hade det varit intressant att få höra elevernas åsikter om mitt valda ämne genom intervjuer eller enkäter.

Jag är nöjd med empirin men omfånget är dock näst intill för långt. Jag anser att det är svårt att välja bort text från mitt resultat. Det var inte så lätt att bearbeta och precentera empirin. Jag tror det var bra att jag var konsekvent och gjorde samma procedur, alltså besökte hallen och därefter intervju med lärare, på varje skola vid undersökningarna då det blev en mer likvärdig

insamling. Om jag inte hade gjort samma procedur på alla skolorna hade kanske resultatet blivit påverkat på något sätt.

Jag är överlag nöjd med min intervjuguide. Jag upptäckte dock i efterhand att vissa frågor var lika varandra så istället hade man kunnat föra samman vissa frågor till en och samma fråga. Det upptäcktes under intervjutillfällena då lärarna ibland redan svarat på exempelvis nästa fråga i intervjuguiden. I efterhand kunde till exempel fråga 6 och 7 ha slagits ihop. Intervjufrågorna var möjligen lite för många men det var svårt att välja bort några, enligt mig.

Angående valet av intervju personer till min studie så tror jag inte det hade spelat någon roll om jag istället hade intervjuat fem manliga personer eller lärare i andra åldrar. Jag tror det handlar om tidigare erfarenheter hos läraren och inte att kön eller ålder gör någon skillnad. En tanke var dock att Siri intervjuades som själv varit med och ritat Sydskolans idrottshall. Det kan möjligen ha påverkat resultatet då hon kanske bara pratade gott om hallen och inte ville säga något negativt om den. Å andra sidan kan man aldrig vara riktigt säker på om informanterna pratar sanning eller ljuger i alla lägen. Jag tycker det var viktigast att intervju lärare som arbetar i olika slags idrottshallar till form och storlek. Det hade nog inte varit så bra om jag endast intervjuade fem lärare som undervisar i små idrottshallar eller enbart stora idrottshallar. Jag tror det är bra med variationen av idrottshallar. Som nämnts tidigare så bygger två av mina urval till intervjuerna på personliga kontakter, alltså där jag praktiserat. Jag bör därför uttrycka mig försiktigt om resultatets generaliserbarhet.

4.3 Slutsats

Jag kan inte dra för stora slutsatser då denna studie är en liten undersökning. Endast fem intervjuer har gjorts. I inledningen av denna studie beskrevs att jag ville undersöka vilken betydelse idrottshallens utformning, och dess lösa redskap, har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet för elever i undervisningen. Jag hade en uppfattning om att idrottshallens utformning har stor betydelse och därför ville jag undersöka om så var fallet. Även att jag upplevde att den största delen av den årliga undervisningen i idrott och hälsa bedrivs inomhus på grund av det kalla klimatet i Sverige och utifrån det var området aktuellt och intressant både vetenskapligt och praktiskt. Utifrån mitt resultat och min diskussion har jag dragit följande slutsatser;

- Det är optimalt med en stor idrottshall med variationsrik inredning (fasta redskap) som även har en vikhvägg.
- Att det ska finnas mycket och varierande lösa redskap i en idrottshall. De lösa redskapen ska vara lättillgängliga för undervisningen.
- Det är viktigt att gruppstorleken på eleverna är anpassade till idrottshallens storlek. Det blir svårt att bedriva en god och givande undervisning som lärare i en liten hall med 30 elever medan att bedriva en bra undervisning i en stor hall med 30 elever är mer rimligt.
- Andra faktorer påverkar också undervisningen. Det är alltså inte bara idrottshallens utformning som gör intryck på undervisningen. Det som också spelar in är bland annat idrottshallens närhet till naturen samt ett välfungerande schema för elever och lärare. Även att idrottshallen har tillgång till moderna IT-prylar.

När idrottshallar byggs ska de finnas i kanske 50 år framöver och under den tiden kommer det olika läroplaner och kursplaner att bytas ut. De variabler som man inte riktigt vet är åldern eller storleken på elevgrupperna. Då kan det vara riskabelt att bygga en för liten hall. Alla mina informanter är eniga om att de vill undervisa i en stor idrottshall vilket har en förklaring i att de lättare kan lära ut utan att eleverna krockar med varandra eller skadar sig. Varför byggs det då fortfarande mindre idrottshallar för yngre barn? Yngre barn behöver också utrymme. Skolan kan ju utökas från att kanske vara en F-3 skola till en F-9 skola och då fungerar definitivt inte idrottshallen optimalt. Enligt Lgr 11 (2011, s. 51) ska eleverna genom undervisningen i ämnet idrott och hälsa ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att ”röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang”. Denna förmåga tycker jag stämmer in på informanternas svar om att man måste kunna ge förutsättningar till att utveckla elevernas förmåga och lärande och därför är idrottshallens utformning väldigt viktig.

4.4 Förslag till fortsatt forskning

Det vore intressant att, som blivande lärare i idrott och hälsa, forska vidare om vilka fasta och lösa redskap i idrottshallen som är bäst lämpade för barns fysiska utveckling inom ämnet idrott och hälsa. Att även undersöka vilken betydelse lösa redskap har för motorikträning hos barn i olika åldrar. Framtida forskning kan vara att undersöka den budget som finns för de kommunala idrottshallarna och eventuellt jämföra med ett par friskolors idrottshallar. Det

hade varit intressant att forska vidare kring gruppstorlek och idrottshallens utformning på olika sätt. Min studie väcker tankar och frågor inom mig. Andra frågor jag har är; Vilken gruppstorlek och vilken idrottshalls form är det optimala? Hur gör de skolor som inte har tillgång till någon idrotthall? Struntar då lärare i att beröra vissa mål eller löser det sig på annat sätt? Elever på olika skolor har olika förutsättningar och utvecklas barnen då olika snabbt när det kommer till exempelvis motorisk färdighet? Är det lättast att få högst betyg på skola med ingen hall eller skola med liten hall eller skola med stor idrotthall?

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Intervju 3/9 2013 med läraren Nora, bandupptagning, *I författarens ägo*.

Intervju 3/9 2013 med läraren Olga, bandupptagning, *I författarens ägo*.

Intervju 6/9 2013 med läraren Siri, bandupptagning, *I författarens ägo*.

Intervju 4/9 2013 med läraren Vera, bandupptagning, *I författarens ägo*.

Intervju 9/9 2013 med läraren Cissi, bandupptagning, *I författarens ägo*.

Anteckningar och foton från besök, Nordskolan, 3/9 2013

Skiss över Nordskolans idrottshall

Anteckningar och foton från besök, Östskolan, 3/9 2013

Skiss över Östskolans idrottshall

Anteckningar och foton från besök, Sydskolan, 6/9 2013

Skiss över Sydskolans idrottshall

Anteckningar och foton från besök, Västskolan, 4/9 2013

Skiss över Västskolans idrottshall

Anteckningar och foton från besök, Centrumskolan, 9/9 2013

Skiss över Centrumskolans idrottshall

Tryckta och elektroniska källor

Annerstedt, Claes. (1995). *Idrottsdidaktisk reflektion*. Varberg: Multicare.

Björklid, Pia. (2005). *Lärande och fysisk miljö*. Kalmar: Myndigheten för skolutveckling.

Björndal, Cato R. P. (2009). *Det värderande ögat*. Stockholm: Liber AB.

Engström, Lars-Magnus. (2002). *Idrottspedagogik. I: Engström, Lars-Magnus & Redelius, Karin. (red.). Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag. S. 15-26.

- Hassmén, Nathalie. & Hassmén, Peter. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Johansson, Bo. & Svedner, Per-Olov. (2010). *Examensarbete i lärarutbildningen*. Uppsala: Kunskapsföretaget AB.
- Jonsson, Olivia. (2012). *Barns lek och fysiska aktivitet på skolgården – En studie om betydelsen av två skolgårdars utformning*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Krag Jacobsen, Jan. (1993). *Intervju – Konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, Steinar. & Brinkmann, Svend. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Liljekvist, Åsa. (2012). *Rum för rörelse: Om kroppens bildning och utbildning i skolans gymnastiksal*. Diss. Stockholm: Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms universitet.
- Lindblad, Sverker & Lunde, Göran & Naeslund, Lars. (1999). *Ramfaktorteori och praktiskt förnuft*. <http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/lilina.pdf>. [2013-08-19].
- Linde, Göran. (2012). *Det ska ni veta!: en introduktion till läroplansteori!*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindholm, Gunilla. (1995). *Skolgården – Vuxnas bilder, barnets miljö*. Diss. Alnarp: SLU.
- Lundgren, Ulf & Andersson, Bengt-Erik. (1996). *Pedagogisk uppslagsbok: från A till Ö utan pekpinnar*. Stockholm: Lärarförbundet. Informationsförlaget.
- Lundquist, Pär. (2003). *Classroom noise: exposure and subjective response among pupils*. Diss. Umeå universitet. Umeå: Univ.

Lundquist, Pär & Holmberg, Kjell & Burström, Lage & Landström, Ulf. (2003). Sound levels in classrooms and effects on self-reported mood among school children. I: *Perceptual And Motor Skills*. 96 (3), s. 1289-1299.

Löfgren, Lars. (2011). Ljudmiljö och hälsa - Forskarfredag.
http://www.medicine.gu.se/avdelningar/samhallsmedicin_folkhalsa/amm/forskning/ljudmiljo/forskarfredag/. [2013.08-21]. Göteborgs universitet Sahlgrenska akademien.

Rudebeck, Lisa. (2005). *Svensk skolordlista. Utarbetad av Svenska Akademien och Svenska språknämnden*. Norstedts Ordbok.

Ryan, Stu & Mendel Lucks, Lisa. (2010). Acoustics in Physical Education Settings: The Learning Roadblock. I: *Physical Education & Sport Pedagogy*. 15 (1), s. 71–83.

Sandahl, Björn. (2004). Ett ämne för vem? Idrottsämnet i grundskolan 1962-2002. I: Larsson, Håkan & Redelius, Karin. (red.). *Mellan nytta och nöje*. Stockholm: Idrottshögskolan. S. 44-69.

Sandahl, Björn. (2005). Ett ämne för alla? - Normer och praktik i grundskolans idrottsundervisning 1962-2002. Diss. Stockholm: Carlssons.

Schäder, Fredrik. (2003). *Fallstudie Buller i barn och ungdomsmiljöer*.
<http://www.skovde.se/upload/MiljoHalsoskydd/DokumentMHK/MHKfallstudie.pdf>
[2013-08-20] Skövde: Miljö- och hälsoskyddsämnden.

Trost, Jan. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr 11*. Stockholm: Utbildningsdep.

Bilaga 1 – Litteratursökning

Syfte och frågeställning:

Syftet med studien är att undersöka vilken betydelse idrottshallens utformning har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet i ämnet idrott och hälsa för elever i grundskolan på fem skolor.

- Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen?

Vilka sökord har du använt?

Lek, fysisk aktivitet, idrottshall, utformning, inomhus, lärare, akustik, röst, golv, skola, skol, diss, miljö, miljö diss, lek, lek*, aktivitet, rast, skol* diss, fysisk miljö, skolmiljö, physical education, indoor, children.*

Var har du sökt?

*GIH:s bibliotekskatalog
Ebsco
Libris
Google.se*

Sökningar som gav relevant resultat

*GIH:s bibliotekskatalog: fysisk miljö, lek diss., idrottshall, gymnastiksal, idrottsundervisning
Google.se: Ramfaktorteori*

Kommentarer

Det var inte svårt att hitta material. Jag tycker databasen GIH:s bibliotekskatalog var användbara. Min handledare tipsade mig om en avhandling om gymnastiksal av Åsa Liljekvist som var användbar. Han tipsade även om böcker om lärandeperspektivet och läroplansteorin. Jag visste sedan tidigare att det skulle stå om mitt valda ämne i boken Mellan nytta och nöje. De vetenskapliga artiklarna och avhandlingen av Lundquist hittade jag via en klasskamrats arbete som handlar om ljudnivåer i idrottshallen. Genom sökmotorn Google.se hittade jag även kursplanen Lgr 11.

Bilaga 2 – Strukturerad mall

Datum:

Tid:

Idrottshall:

- Ta foton!
- Vilka mått har hallen? Bredd, djup & höjd!
- Skissa av hallen!
- Vilka lösa redskap finns? Antal?

Bilaga 3 – Intervjuguide till lärare

Datum:

Tid:

Lärare:

Syftet med studien är att undersöka vilken betydelse idrottshallens utformning har avseende lärande, lek och fysisk aktivitet i ämnet idrott och hälsa för elever i grundskolan på fem skolor.

- *Hur upplever läraren att idrottshallen fungerar för undervisningen?*

Obs! Intervjun utifrån ett lärandeperspektiv (lärande i idrottshallen)!

Bakgrund

1. Läraren: Ålder? Lärare i vad? Hur länge aktiv som lärare i ämnet idrott och hälsa? Hur länge har du arbetat på denna skola? Vilka årskurser undervisar du?
2. Hur stor är gruppstorleken på idrottslektionerna?
3. Hur mycket undervisningstid har varje klass/ vecka i idrottshallen?
4. Bedrivs undervisningen mestadels i idrottshallen eller utomhus under hela året? Hur mycket skillnad? Skillnad på vinter- respektive sommarhalvåret?
5. (Anser du att elever är mer eller mindre aktiva i idrottshallen gentemot utomhusidrott? Förklara!)

Idrottshallens utformning

6. Beskriv din nuvarande idrottshall?
7. Vad tycker du om idrottshallens utformning?
8. Vad tror du eleverna tycker om idrottshallens utformning?
9. Är det något du saknar i idrottshallen? Iså fall vad? Om ja, hur hanterar du denna begränsning?
10. Är det något du anser är onödigt (inte utnyttjas) i idrottshallen? Iså fall vad?
11. Anser du att idrottshallens utformning bidrar till lek och fysisk aktivitet hos eleverna? Om ja, på vilket sätt? Utveckla.
12. Tycker du att idrottshallens utformning tillfredsställer alla barns rörelsebehov? Varför?
13. Hur tycker du att akustiken är inne i idrottshallen (ljudet, rösten, hörseln)?

Idrottshallens inredning (lösa redskap/ föremål och golvlínjer)

14. Anser du att det finns tillräckligt eller för lite lösa redskap för eleverna i undervisningen? Vad saknas i så fall?
15. Vilka lösa redskap används mest i din undervisning?
16. Vad tror du eleverna tycker om idrottshallens lösa redskap?
17. Anser du att de lösa redskapen bidrar till lek och fysisk aktivitet hos elever?
18. Hur tycker du golvlínjerna i hallen fungerar för undervisningen? Bra eller dåliga? Vad används golvlínjerna i idrottshallen till? Är golvlínjer ett måste?

Kursplanen i idrott och hälsa

19. (Tror du att lärare i idrott och hälsa tolkar kursplanen olika och därmed undervisar/ lär ut olika aktiviteter?)
20. Är idrottshallen utformad på ett sådant sätt så att eleverna kan nå målen i kursplanen? (kunskapskraven om lek m.m.)?
21. Tror du att de lösa redskapen behövs (är ett måste) för att barnen ska kunna uppnå målen ur kursplanen? Motivera!
22. Vad är då de viktigaste i en idrottshall (t.ex. material, storlek på hall) för att eleverna ska kunna nå målen kursplanen?

Lärarens perspektiv, tankar och åsikter

23. (Vilka aktiviteter förekommer/ undervisar du mest i idrottshallen?)
24. Hur upplever du att din idrottshall är funktionell för dig att undervisa i?
25. Påverkar idrottshallens storlek, form och golvlínjer ditt val av aktivitet i undervisningen?
26. Upplever du att du kan undervisa och göra ett bra arbete oavsett hur lokalerna ser ut?
27. Berätta om den sämsta respektive bästa idrottshall du undervisat i?
28. Om du får drömma dig bort... Beskriv den optimala idrottshallen för dig!

- Är det något du vill tillägga? Något vi inte tagit upp?

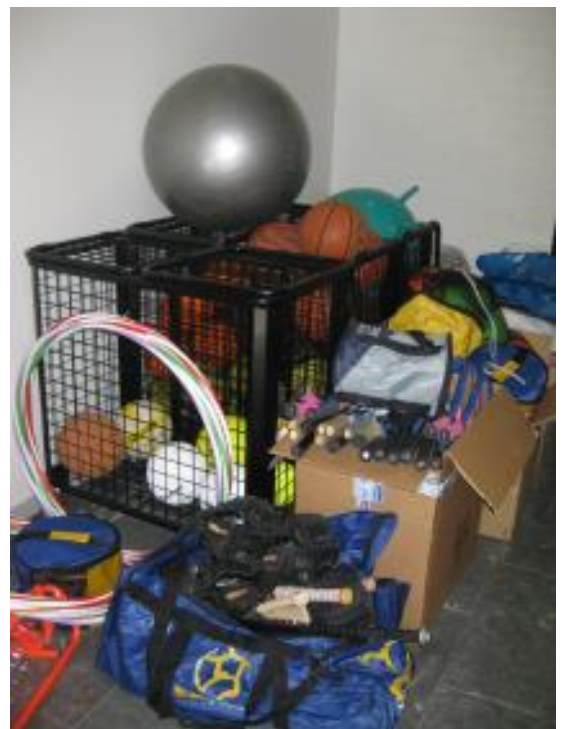
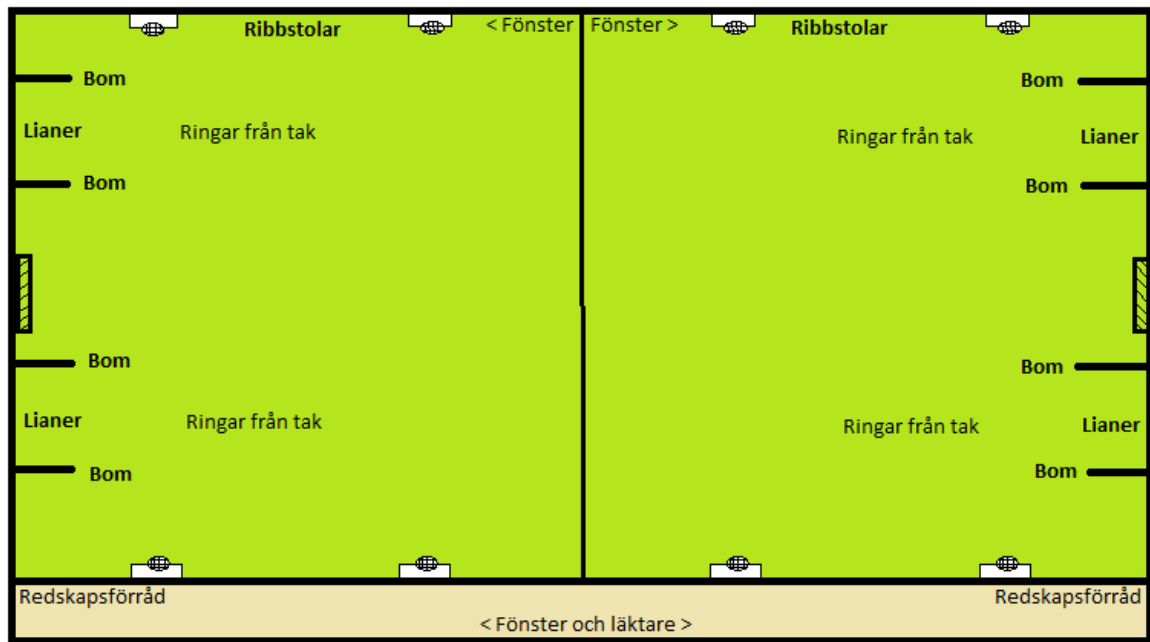
Bilaga 4 - Skiss och bilder Nordskolan idrottshall

Bredd: 24 m

Längd: 48 m

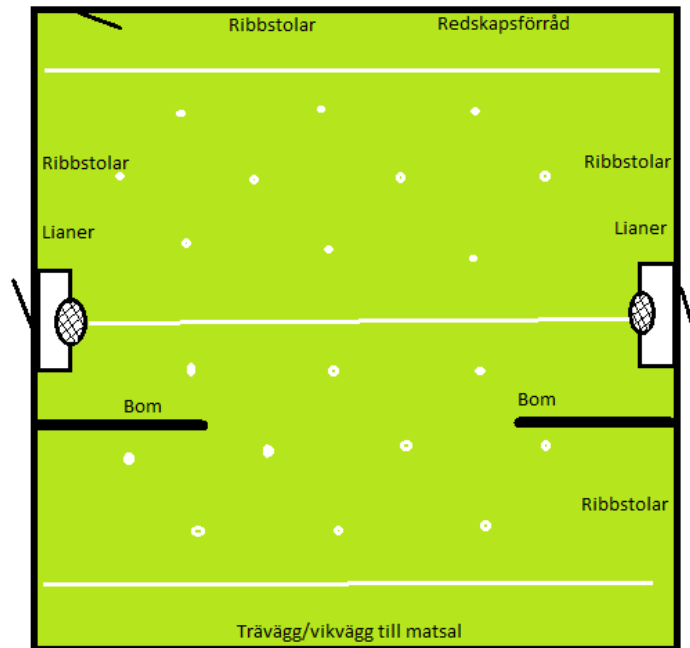
(24+24)

Höjd: ca 8 m

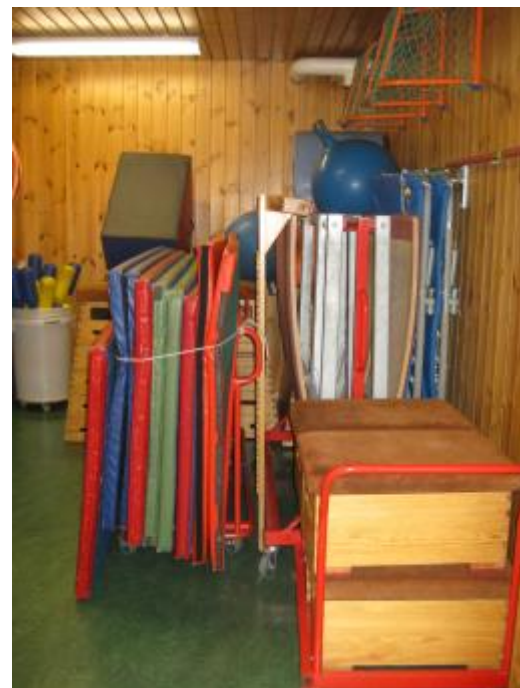
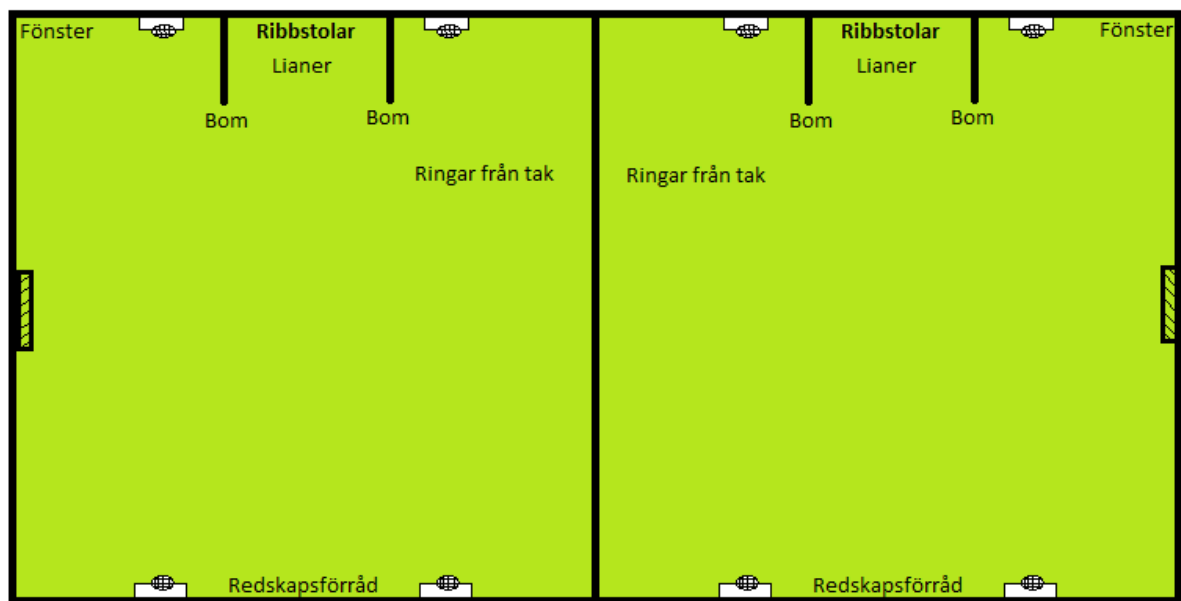
Bilaga 5 - Skiss och bilder Östskolans idrottshall

Bredd: 10 m
Längd: 10 m
Höjd: ca 6 m

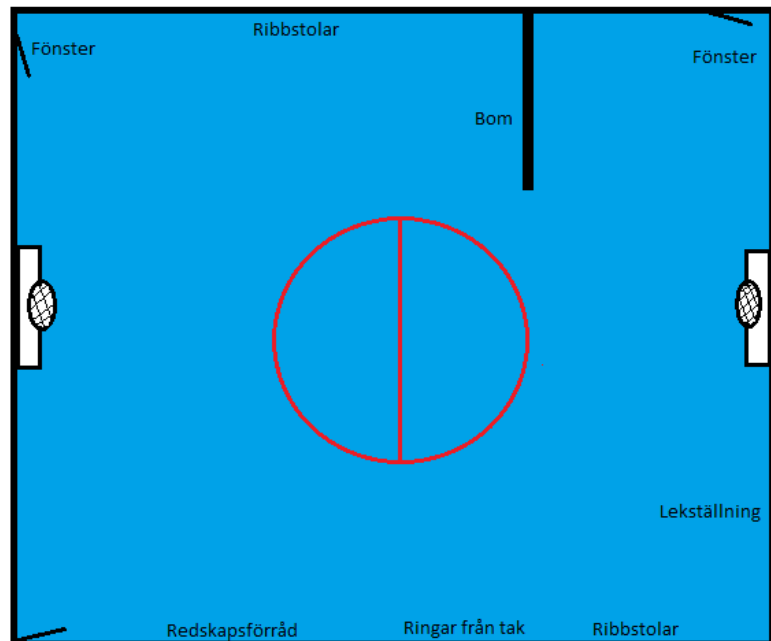
Bilaga 6 - Skiss och bilder Sydskolan idrottshall

Bredd: 24 m
Längd: 48 m
(24+24)
Höjd: ca 10 m

Bilaga 7 - Skiss och bilder Västkolans idrottshall

Bredd: 10 m
Längd: 12 m
Höjd: ca 8 m

Bilaga 8 - Skiss och bilder Centrumskolans idrottshall

Bredd: 22 m

Längd: 48 m

(24+24)

Höjd: ca 8 m

